Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Fønss, Otto C.; af Otto C. Fønss ; med Vignetter og Friser af Joh's. Kofoed.
Titel | Title:	Den hvide Jul i Digte
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn ; Kristiania : Gyldendal, 1913
Fysiske størrelse | Physical extent:	94 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

53, - 274

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

1 1 53 0 8 05546 X

+ REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DEN HVIDE JUL

I

DIGTE

AF

OTTO C. FØNSS

MED VIGNETTER OG FRISER AF *JOH'S. KOFOED*

14/4 2161

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXIII

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

OTTO C. FØNSS

DEN HVIDE JUL I DIGTE

GYLDENDALSKE · BOGHANDEL · NORDISK · FORLAG
· MDCCCCXIII ·

OTTO C. FØNSS

AD SLYNGENDE STIER.
STEMNINGER OG STUDIER.
TRÆKFUGLE.
ANGELINA (romerske Akvareller i Ramme).
HINSIDES BJERGENE.
I LYSE NÆTTER.
SEPTEMBERDAGE.
I DE UNGE AAR.
UNG LYKKE.
TAGES LÆREAAR.
KONGELYS OG SNERLER.

DEN HVIDE JUL

DEN HVIDE JUL

I

DIGTE

AF

OTTO C. FØNSS

MED VIGNETTER OG FRISER AF *JOH'S. KOFOED*

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXIII

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
KØBENHAVN

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

INDHOLD

	Side
Præludium	9
Husker I Natten —	11
Julestemning	13
Legende	16
Vintersolhverv	22
Adoratio pastorum	24
Da Far var Dreng	27
I Skoven	37
Den gamle Juleklokke	42
Ved Orglet	48
To Julebud	54
Før Julenadveren	58
Moderen paa Kirkegaarden	62
Grantræet	66
Jakobsstigen	71
Ahasverus	77
Stjerne over Bethlehem —	80
Under Livets Træ	82
Gaade	93

PRÆLUDIUM

Der fyger Hvidt i Aarets første Spor.
I Marts dog grønnes Grøftekantens Tuer.
Maj spænder Bøgeløvets lyse Buer
og blomsterduger Skovens Alterbord.
Skærsommer har sit vilde Rosenflor,
sin lyse Nat, som over Fjorden luer;
August sit Gyldenskær af moden Hvede,
og saa — saa har vi Høsten allerede.

Mens blanke Leer mejer Skaar paa Skaar,
begynder alt Kastaniens Løv at gulne.
Snart strøes det over Muld for selv at muldne,
— det er den triste Sæd, Oktober saar.

I blodrødt Skrud han gennem Skoven gaar,
en Bøddelknægt med Læber blaa og svulne;
og medens Blæsten rusker, Regnen siver,
November barsk sit „Mene Tekel“ skriver.

Decemberdagen rinder graa og trist —
Dog se! Med eet det lysner i det fjerne.
Ude i Natten tændes der en Gnist,
den vokser, funkler som et Fyrs Lanterne,
til endelig den straaler lig en Stjerne
med himmelsk Glans ved Vejens Ende hist.
Da glemmes Mørke, Slud og Stormens Kulen.
Det Lys forude, det er Julen — Julen!

HUSKER I NATTEN —

Husker I Natten før Sankt Hans?
Over Mosen gik Elverdans,
Dagskæret flød som et gyldengrønt Flor
paa Himlen i Nord
og lyste med Eventyrglans.
Roserne svulmed, Livsglædens Drue
perled' i Sommerens randfyldte Skaal.
Baal flammed ved Baal
helt ud i Fjærnet langs Synskredsens Bue.

Nu er Julens Nadver beredt.
Det har stormet og sneet,
og over Sommerens øde Tuer
ligger den blændende Alterdug bredt.
Det er mørkt, men Stjernerne luer.

2*

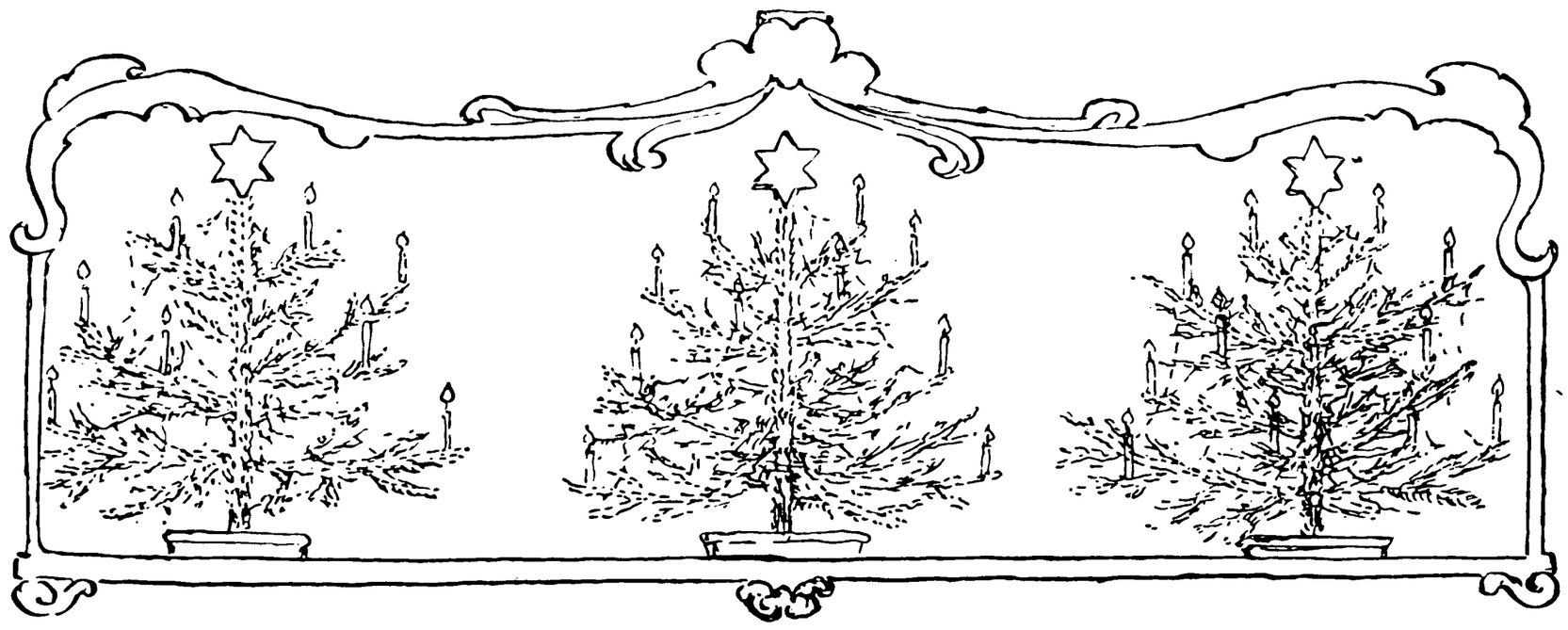

Havet gaar tungt med dybe Klunk,
Jorden har kastet Farvernes Prunk
og lyser hvid som en Lilje.
Men fjernt derude i Sølverglans
gaar Englenes Dans
over Tilje — —

Jeg mindes, Sankt Hans,
dine sælsomme Ord:
Jeg er af Jord,
jeg taler af Jord.
— en Herold kun, en Tjener at kalde.
Men han, som kommer; hvor jeg brød Vej,
er større end jeg,
er af Himlen
og over Alle!

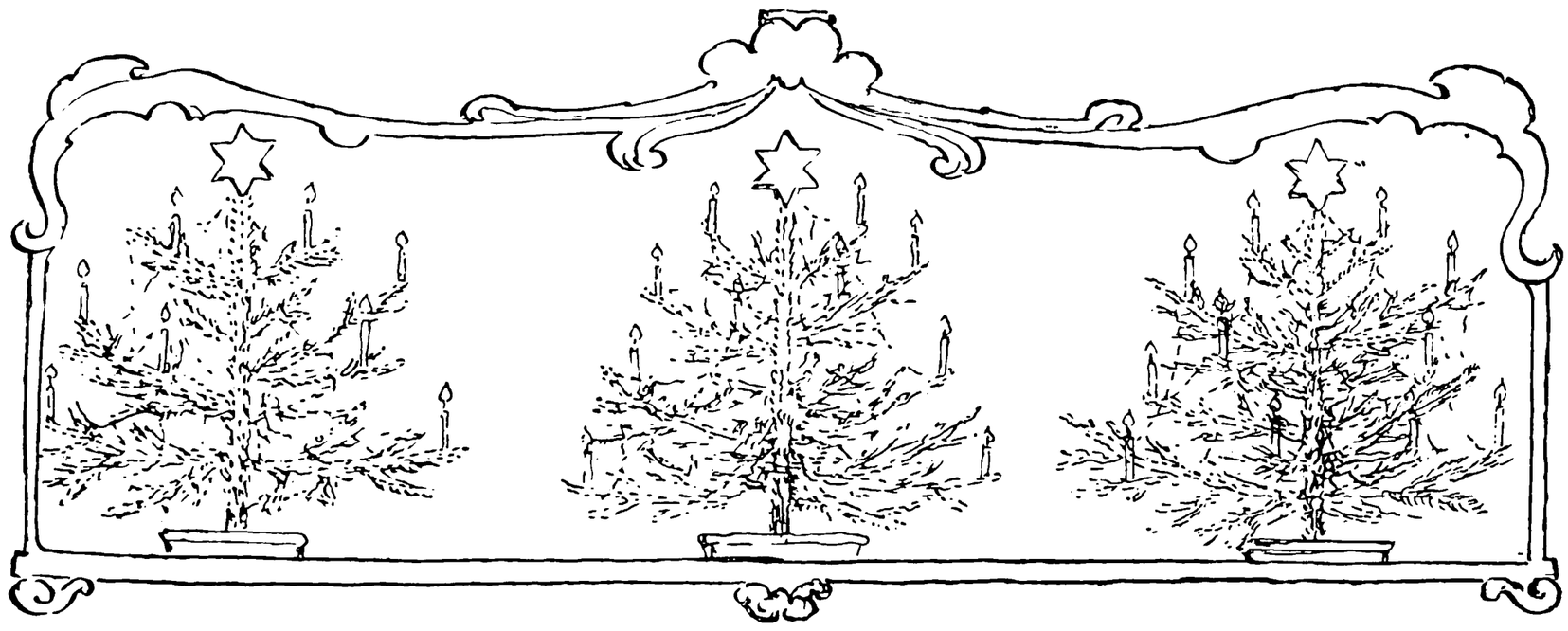

JULESTEMNING.

Jeg tror, det er de Tusinder af Graner,
spredt Byen over som en Æresvagt
med slanke Spyd og dunkelgrønne Faner,
der har fra tavse Skove med sig bragt
det højtidsfulde, vi i Luften aner,
— en Stemning af en egen stille Magt,
der med et Smil, saa mildt og dog alvorligt
betager Hjærtet stærkt og uvilkaarligt. —

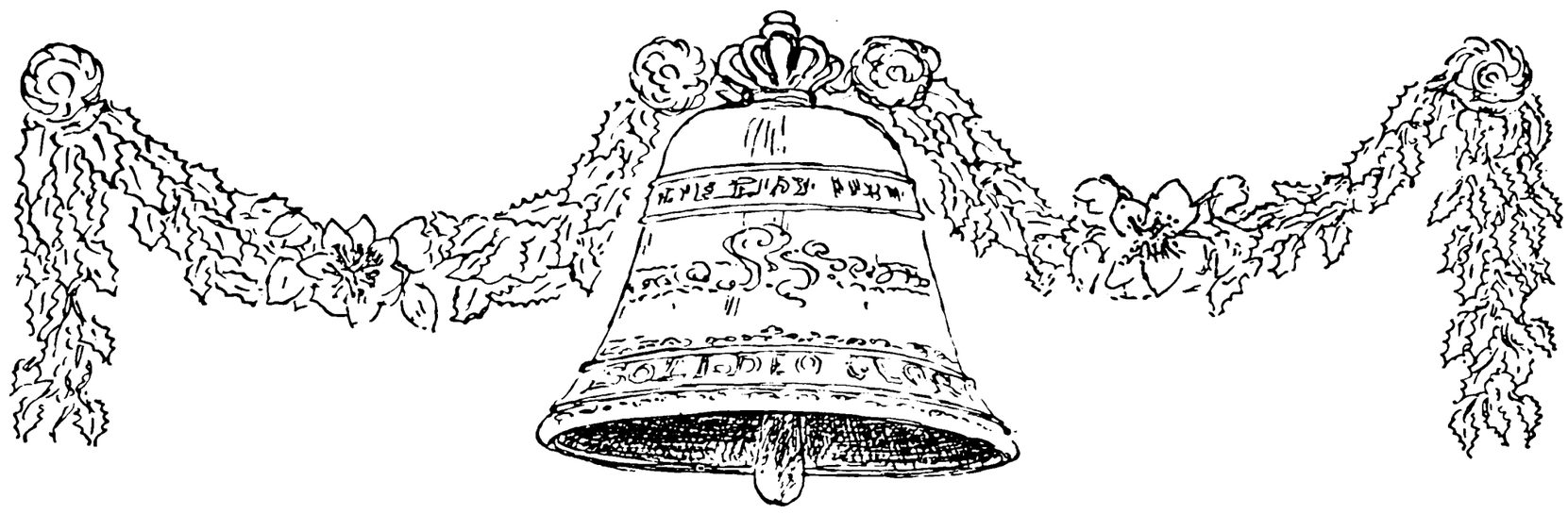

Den daler over os som Alfespind,
af synligt og usynligt sammentvundet.
Hvad vi fik kært, nærværende og svundet,
er i dens fine Vævning virket ind.
Den tæmmer Vilddyrdriften i vort Sind
som Lænken, hvormed Fenrisulv blev bundet.
Selv uhaandgribelig, den holder nede
det grumme, det splidagtige og vrede.

Vi store — ak! — hvor blinde tidt vi gaa!
hvor haardt vi tager, og hvor plumpt vi træder.
Den lærer os at agte paa det smaa,
at handle varsomt, færdes let paa Taa,
som Børn at leve med i Barnets Glæder
og trøste, naar et lille Hjerte græder.
Thi Barnets Verden, hvor det smaa bli'r stort
og stort bli'r smaat — har Julen helliggjort. —

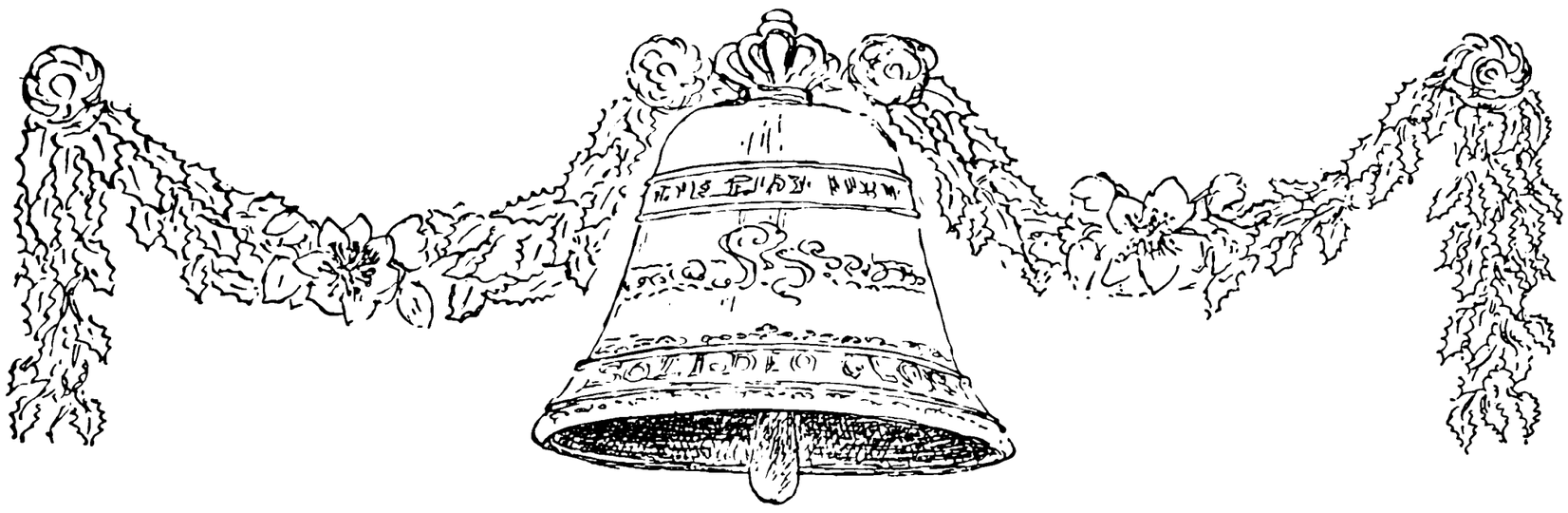

Ja Du, som kunde Verdensorglet tvinge
at sprænge Rummet med sit Jubelbrus
og aldrig dog har lagt en Vraa i Grus,
men lemper Tonen for de smaa og ringe —
du, som trods Gloriering og Englevinge
vil tage Herberg i et ydmygt Hus,
— — o Jul! Du Hyttegæst og Verdensfavner!
Besøg hvert Hjerte, som din Glæde savner!

Paa gyldne Hængsler Himmelporten svinged.
En Engel stod paa Tærsklen, ørnevinget.

Med faste Fjed han frem i Hallen skred,
i højre Haand en Svøbe slapt hang ned.

Han nejed sig for Tronens gyldne Sæde;
højt gik hans Bryst, hans Kjortel drev af Væde.

Hans Bryn var rynket, Læben streng og stum,
ad Kind og Hals drev Havets salte Skum.

Det mørke Haar var filtret ind med Tang,
i Vingens Slagfjer visent Løv der hang. —

Og Herren, Menneskers og Engles Dommer,
oplod sin Røst: Sig frem, hvorfra Du kommer?

Hvid er din Kind og blodig Svøbesnoren — —".
Men Englen svared: —„Fra at tugte Jorden!

Omstyrtet ligger nu, som Du befol,
hvert Skønhedstempel, hvert et tomt Idol.

Strakt hen i Støvet har jeg Egens Top,
langs alle Kyster brøler Havet op.

Og Jordens Børn, hovmodige og svage,
forgudende sig selv i Lykkens Dage —

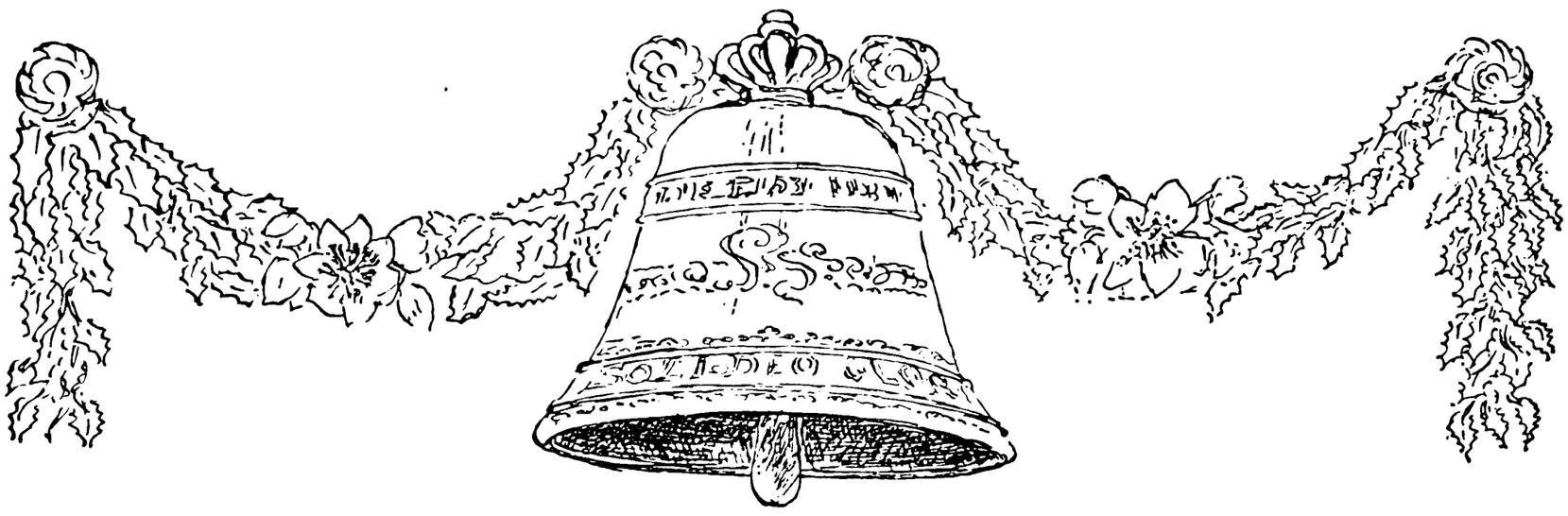

Dem har jeg krummet under Lovens Tugt,
stærk var min Arm, og Svøben har jeg brugt.

Nu trygler de om Fred med skræmte Miner,
og deres Storhed ligger i Ruiner".

Da talte Herren: „Nok for denne Sinde!
Min Naade søge de. Den skal de finde.

Din Nidkærhed var ren, din Haand var djærv.
Gak nu til Hvile. Du har endt dit Hverv!"

En Engel kaldte han fra højre Side;
hans Blik var mildt, hans Vinger svanehvide.

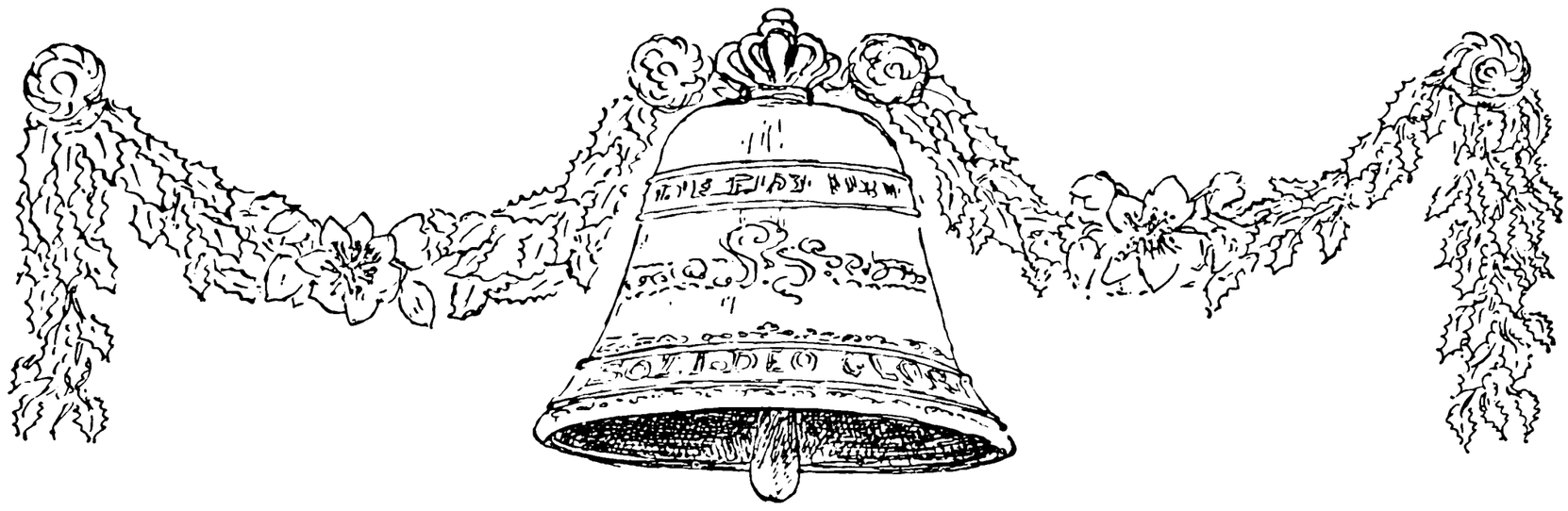

„Flyv", bød ham Gud, „flyv fra min Trone ud
til Jordens Børn som Naadens Sendebud!"

Og Englen svang sig ned langs Himlens Bue
med Oliegren som Arkens hvide Due.

Lydløst ham Vingen bar, og overalt
de vilde Kræfter fluks til Hvile faldt.

Ud fra hans Øje gik et Skær af Blidhed,
Naturen selv tog Genskin af hans Hvidhed.

Hver Fold og Fure glatted blidt sig ud,
til Jorden stod i Sneens Jomfruskrud.

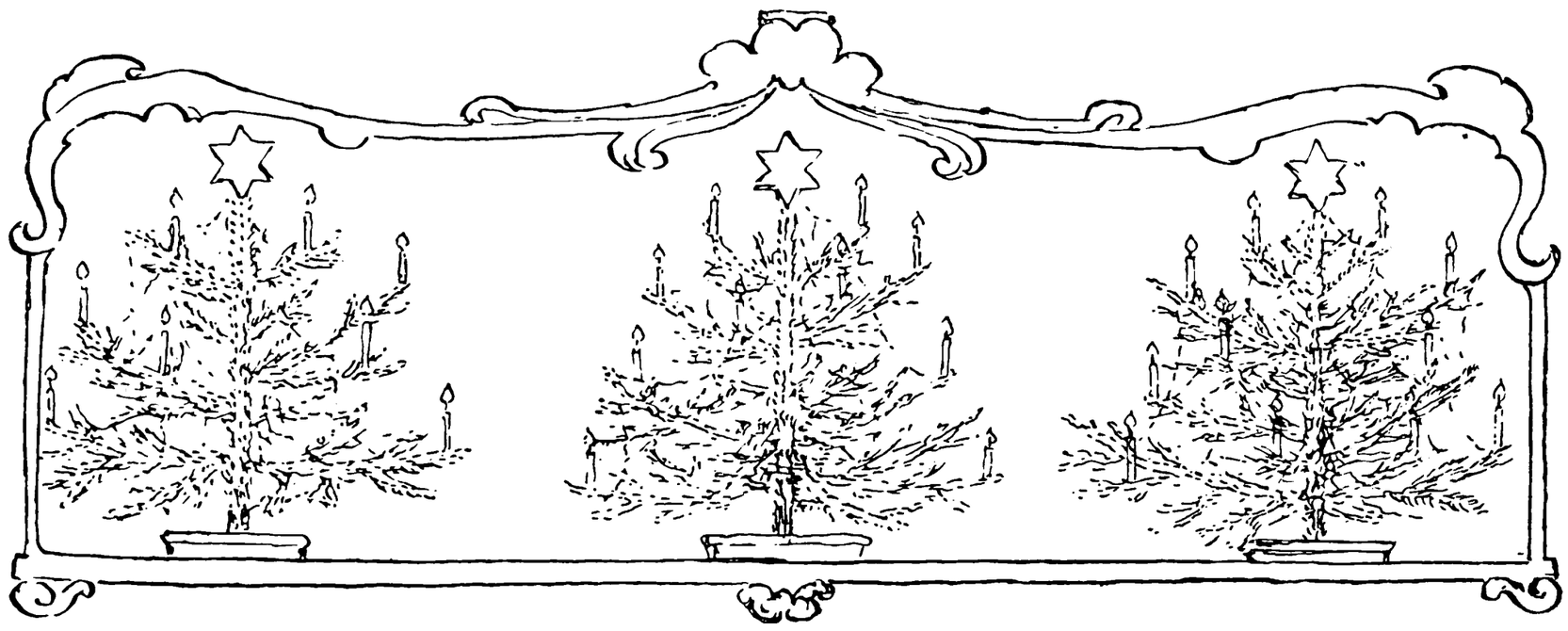

Og Jordens Børn, enfoldige som vise,
dem alle kom han til med Fred og Lise,

snart som et Haab, snart som en mild Erindring,
i Armods Vraa med Hjælp og Trøst og Lindring.

Han hented Gran og Skovens grønne Tjørn:
festsmykket stod hvert Hjem, hvor der var Børn.

Han kyssed deres Kind og gule Lokker.
Saa ringed han med alle Kirkeklokker

og steg tilsidst, dengang hans Værk var endt,
op under Nattens dybtblaa Firmament.

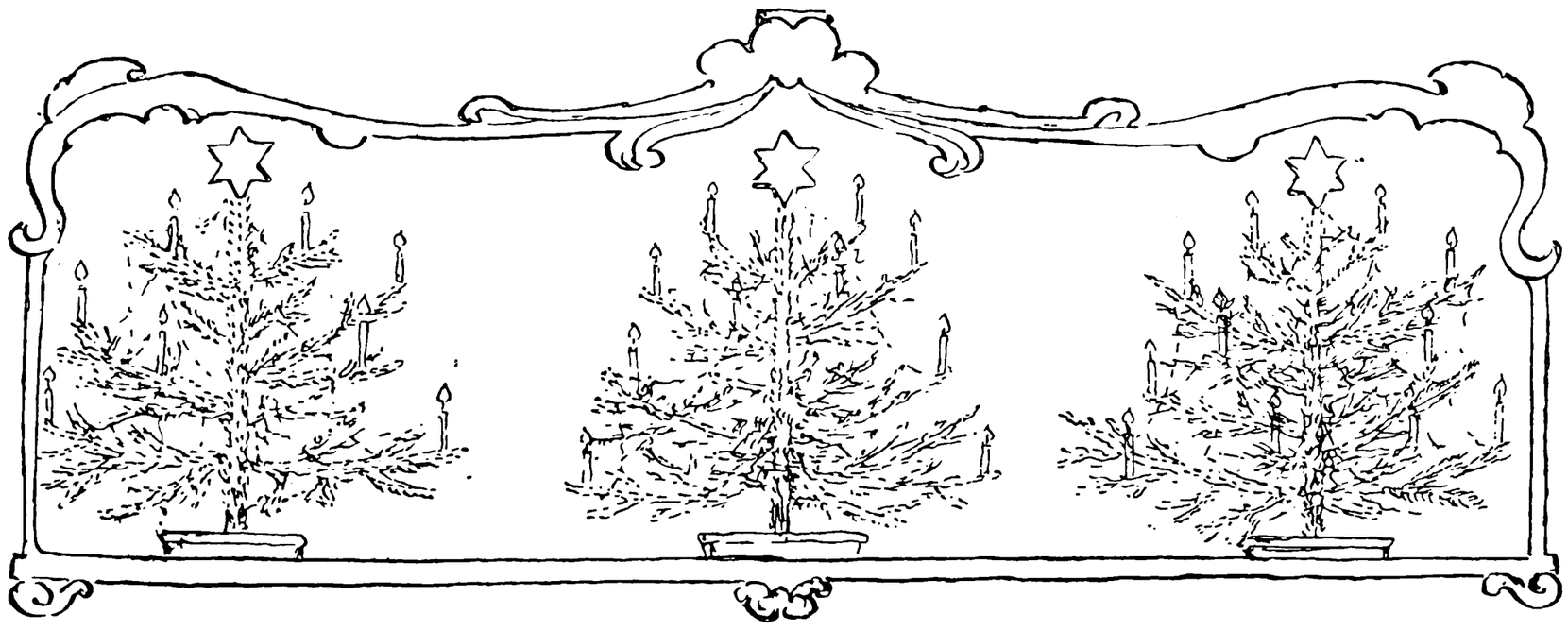

Der stod han da i Rummets dunkle Fjerne
og lyste vidt paa Himlen som en Stjerne,

Da saa' de op fra Slot og Hytters Skjul
og takked Gud og og sagde:

Det er Jul!

VINTERSOLHVERV.

MIDNAT.

Fjernt et Sted i Rummets Vidder tændes Skæret af en
Flamme,
gennem Ørkener af Tavshed svinger Klangen af en Tone,
i hvert Træ et sagte Pulsslag stiger op fra Rod til Stamme
og fornemmes som en Sitren i den vinternøgne Krone.

Ingen hører, ingen ser det. Ikkun i en ensom Hyrdes
Hjerte, samstemt med Naturen, er en lydhør Streng, som
skælver.
Og han aner, sært betagen, at Mysteriet fuldbyrdes,
og han knæler paa den øde Mark, hvorover Himlen hvælver.

Tonen svarer i hans Indre; i hans Øje spejles Flammen.
Fremadskuende han skimter nye Tiders Foraarsgry.
Mørket splittes, og der klinger himmelsk Lovsang ned fra
Sky,
og han lytter, og han græder, og hans Læbe hvisker Amen!

ADORATIO PASTORUM.

Decemberkvæld. — Langs dunkle Stier
staar Granerne med slanke Spir
og Skæg af stive Naale.
Højt over Skovens Harpiksduft
skarpt sitrer i den frostblaa Luft
en Stjernes spinkle Straale.

Med Klang af Sølv, saa sprød og fin,
som fra en Engels Mandolin
den gennem Rummet synger.

Saa skær som Buestrøg mod Glas
paa Skovens dybe Orgelbas
den lyse Tone gynger.

Lig Englesang fra Betlehem
dens klingre Lyd mig følger hjem
paa Vejen gennem Skoven,
mens uformærkt den tvinder ind
i mine Tankers Hverdagsspind
en gylden Traad fra oven.

Og som et lønligt Himmelbud
den lokker mig i Haven ud
ved sene Nattetide.
Dybt staar i Sneen mine Spor;
Jeg skraber fra den sorte Jord
det hvide Lag til Side.

Da knæler jeg med Undren — — Se!
Under den kolde Vintersne
lod Livet alt sig føde:
Frisk som en lysrød Barnekrop
ler Julerosens spæde Knop
mig sund og skær i Møde!

DA FAR VAR DRENG.

„Aa, Far! Nu har vi læst, og der
er længe til, vi skal i Seng —
Kom, sæt dig og fortæl os lidt
om den Gang, du var Dreng.
Vi slukker Lampen, ikke sandt?
og lukker op for Ovnen blot.
I den Belysning sidder vi
saa hyggeligt og godt“.

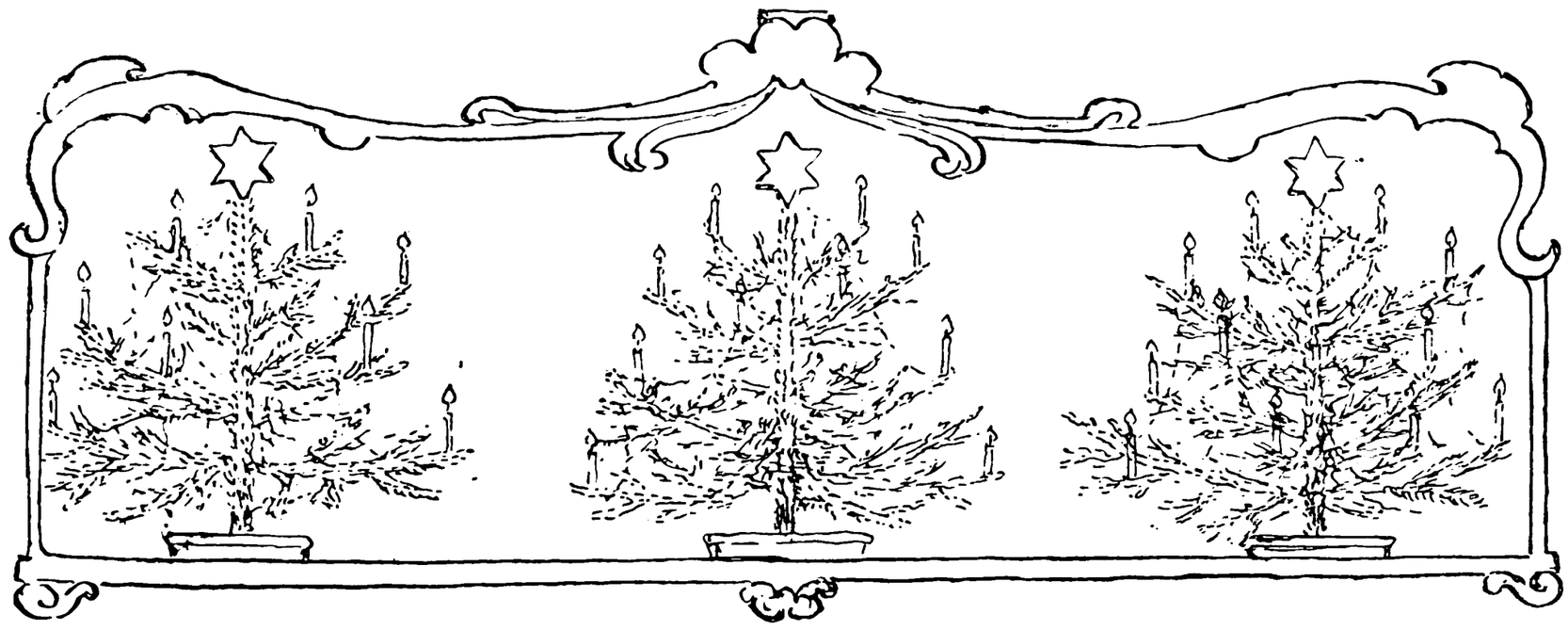

Det er to Pigebørn, jeg har,
en trettenaars og en paa ti.
Begynder de at plage først,
saa slipper Ingen fri.
Lad gaa da! — Stuen mørknes, kun
belyst af Ovnens røde Glød.
Den ældste ved min Fod ta'er Plads,
den mindste paa mit Skød.

Jeg taler: „Børn! I aner ej,
hvor nemt I det i Skolen har.
Det var skam anderledes drøjt
i sin Tid for jer Far.
Fra Sommerferie til Jul,
— tænk! fire Maaneder i alt,
de længste i det hele Aar!
— der ej en Fridag faldt!

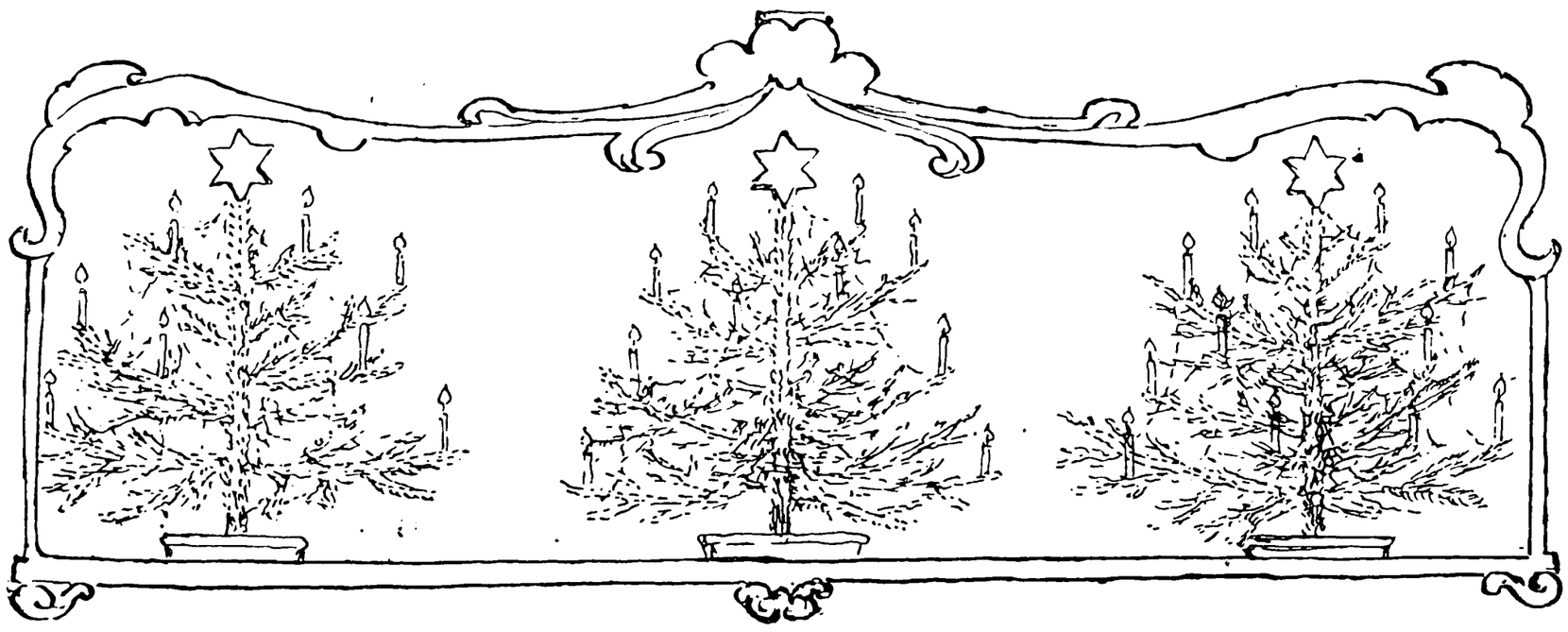

Nu har I „Stakler“ Maanedslov,
Efteraarsferie med mer
og selve Skoletiden er
jo ren og bar Plaser.
Alt tygges for Jer ganske smaat,
og I har baade Leg og Sport —
Vi maatte tygge Stoffet selv,
om det var nok saa haardt.

Men sled vi ogsaa drøjere,
og var Fornøjelsen kun tynd,
fik Glæden over Ferien
til Gengæld større Fynd.
Naar Timen slog, og Skolens Bur
blev aabnet for den fangne Fugl,
— med hvilken Jubel drog vi da
ej hjem at holde Jul!

Den endeløse Godstogstur
fra Odense til Middelfart,
hvorved der ellers ikke er
den mindste Smule rart,
— man nød den! skønt om Fødderne
det tidt var uforskammet koldt;
og før man blev af Kørslen træt,
ved Rejsens Maal man holdt.

Vår Vognen ved Stationen (hvad
nu langtfra var en afgjort Sag;
Det skete, hvis i Byen der
var Ærind samme Dag),
tog man det som et Plus. Hvis ej,
bar man sin Skæbne med et Smil,
— dertil den tunge Rejsesæk —
og gik den sidste Mil.

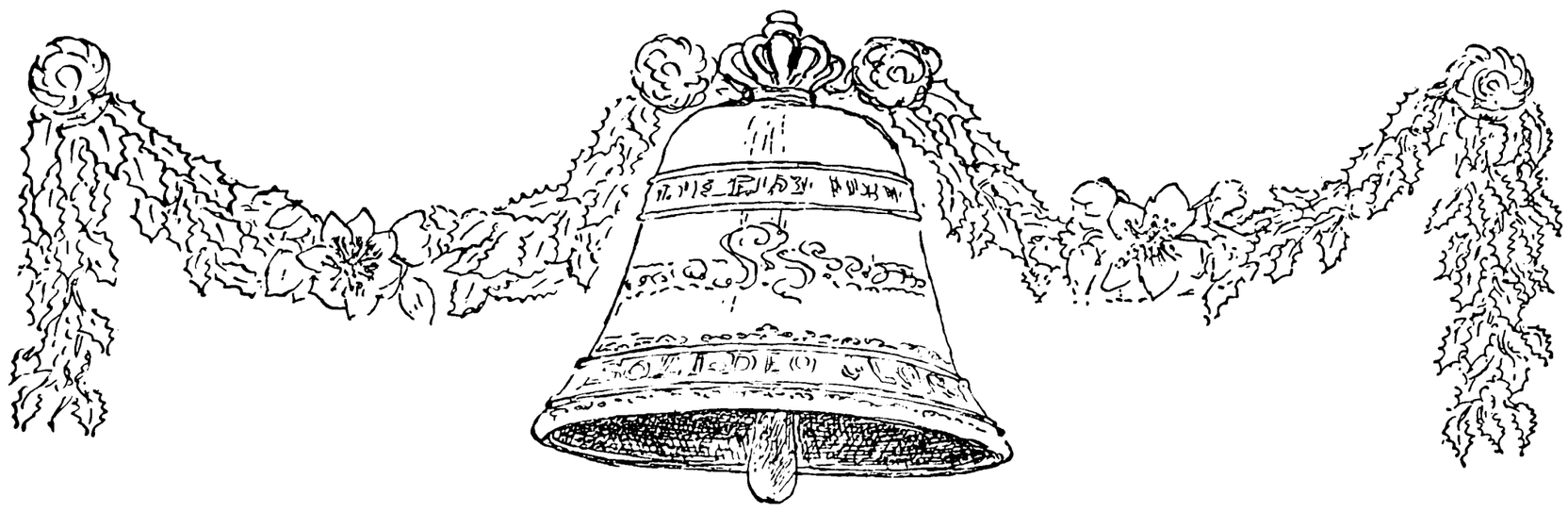

En dejlig Vej, omend den faldt
lidt træg en utaalmodig Sjæl,
naar der laa Sne, som klamped sig
fast under Saal og Hæl.
Kom der en Vogn, og fik man Lov
at sætte sig hos Kusken op,
saa gik den første Stigning nemt
til „Galgebakkens“ Top.

Paa denne Strækning hændte det,
jeg drejed Hals i Næ og Ny
og kasted længselsfulde Blik
ned til min Fødeby.
Hist laa den mellem Skov og Bælt
i Barndomsmindets Trylleskær — —
det vilde været dobbelt Fryd
at fejre Julen der.

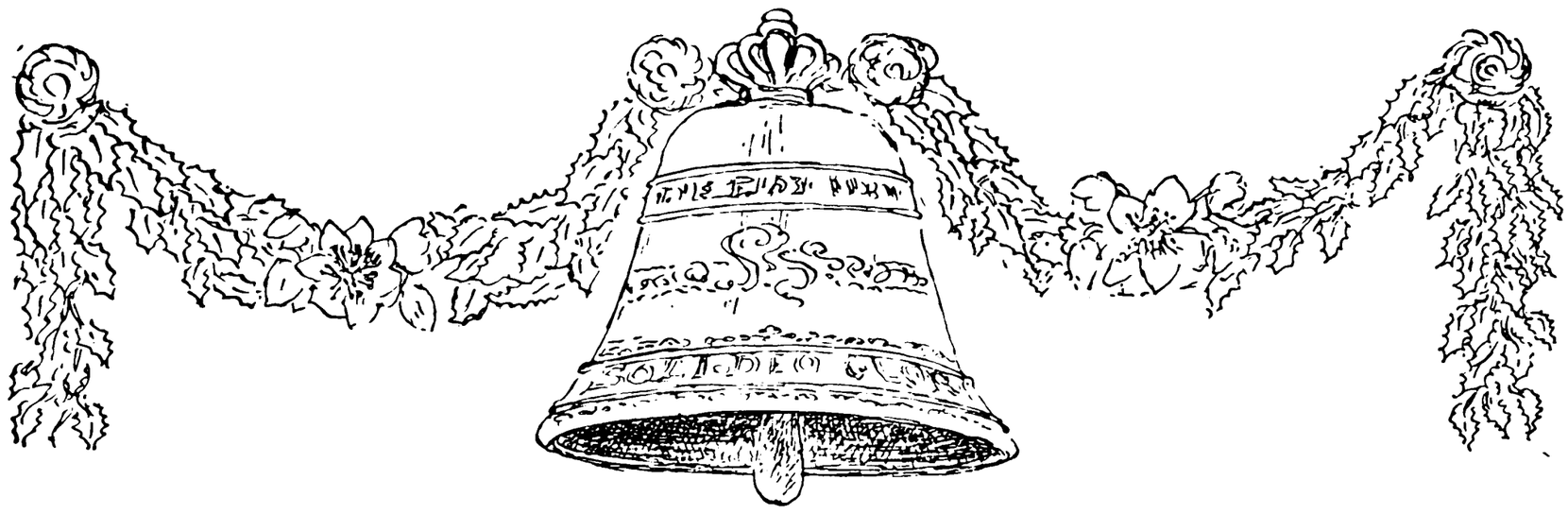

Men — hvor Ens Far og Mor har Bo,
er altid dog det sande Hjem.
Thi tvang jeg Øjet bort og saa
ad Vejen ligefrem.
Den løb imellem Tjørnehegn
snepudrede, med Hyben paa,
og i dens fjerne Perspektiv
stod Baaring-Bankens Blaa.

Omsider naaede man et Sted,
hvor den i tvende kløfted sig.
Hist dukked Præstegaarden frem,
og Kirken løfted sig.
Nu styred' jeg fra Alfarvej
ind over Mark og Eng min Gang.
Her var jeg paa mit eget Felt
og lystred ingen Tvang.

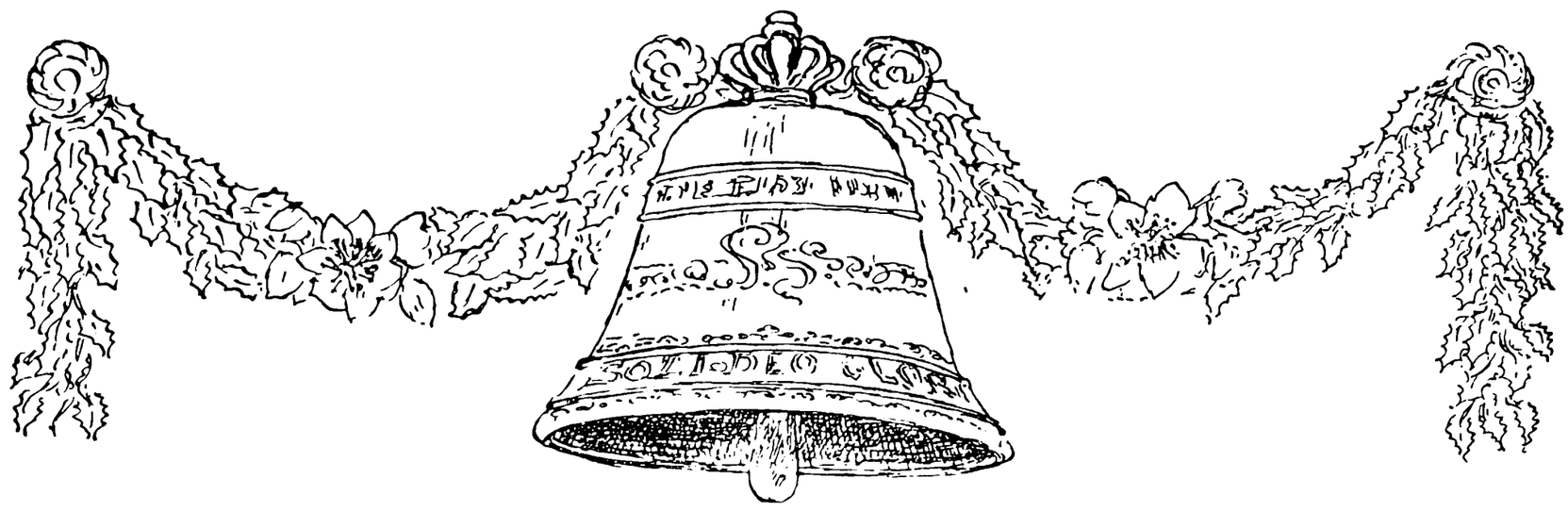

Det gjaldt, før det blev ganske mørkt,
at naa paa eventyrlig Vis,
uset og ad en Lønsti, ind
i Havens Paradis;
at vandre der en salig Stund
under de gamle kendte Træer
og vide sig paa Hjemmets Grund
og sine Kære nær;

se dem derinde tænde Lys,
og ledet af dets milde Skin
at liste bag om Gavlen og
ad „Stengangsvejen“ ind;
slaa Stuedøren op paa Gab,
af Udraab hilst og glade Smil — —
det var en Fryd, hvorfor det nok
var værd at gaa en Mil.

At hilse paa det hele Hus
fra Dagligstue indtil Kvist
og finde uforandret Alt,
som man forlod det sidst,
— hvor var det trygt, hvor var det godt!
Hvor gjorde det ej Sindet blidt!
Alt, hvad der tynged, var man — tænk! —
i fjorten Dage kvit. —

— — Den gamle Præstegaard er væk —
brudt ned og jævnet uden Spor.
Og alle mine Kære? Spredt
i Øst, i Syd og Nord.
To er til Kirkegaarden bragt,
de to, som undte mig det bedst.
Saa jeg kan sige: af hint Hjem
er Intet mer til Rest.

Og derfor er den kære Jul
saa tung af Vemod for mit Sind.
Dens Højtidsklokkers Lyd har tidt
bragt Taarer paa min Kind.
Hin Tid er som et Eventyr,
en Morgendrøm, hvis Lys er slukt,
og Barneparadisets Dør
er nu for evigt lukt. —

Og dog, I Smaa! — — Naar Eders Blik
afspejler hin Forventnings Gry,
hvori som lille selv jeg gik, —
da lysner mit paa ny.
Og naar I jubler om vort Træ,
der staar med Lys fra Fod til Top,
begynder Glædens Kildespring
i mig at vælde op.

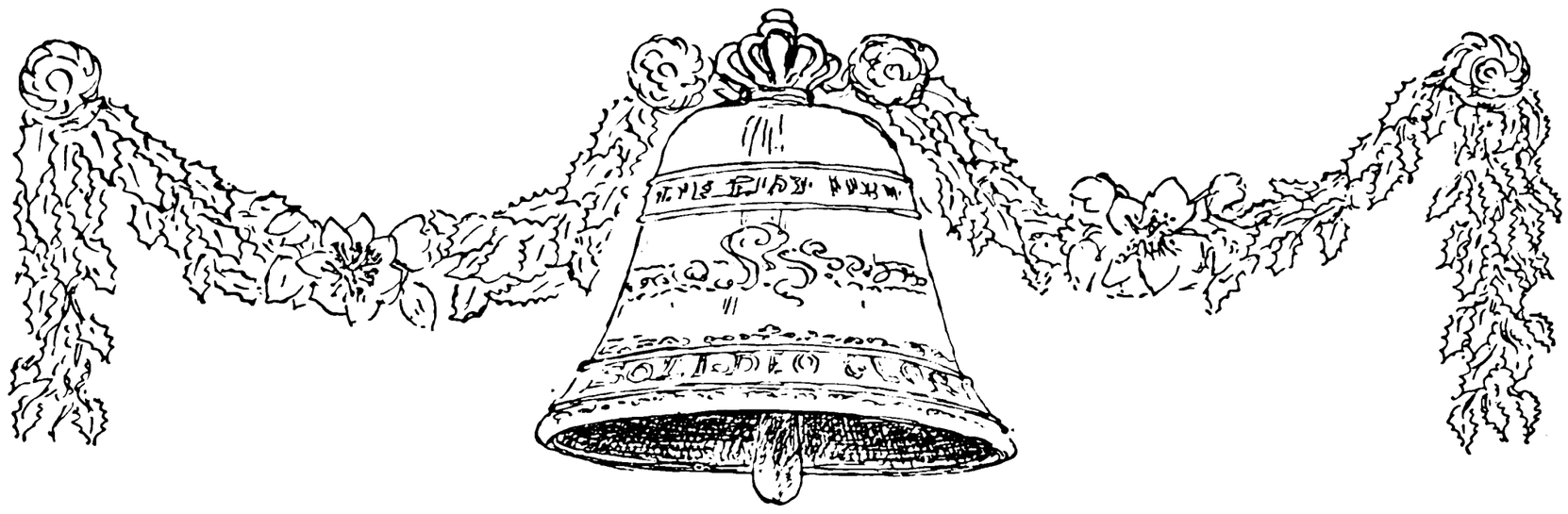

Thi Julen er den Livets Brønd,
Gud gav hvert Hjem i Varetægt.
Den arves ned fra Far til Søn
og knytter Slægt til Slægt.
Lad den da ej, for Eders Part,
gro til med Ugræs, Lav og Tjørn,
men vælde lige dybt og klart
igen for Eders Børn!

I SKOVEN.

Nu bredes alle Tuer
med Vinterens hvide Lin.
Kun Skoven staar og truer
som en skummel Ruin.
Hvælvingens høje Kupler
er styrtet ned i Støv,
og Vandringsmanden snubler
i foddybt, rustrødt Løv.

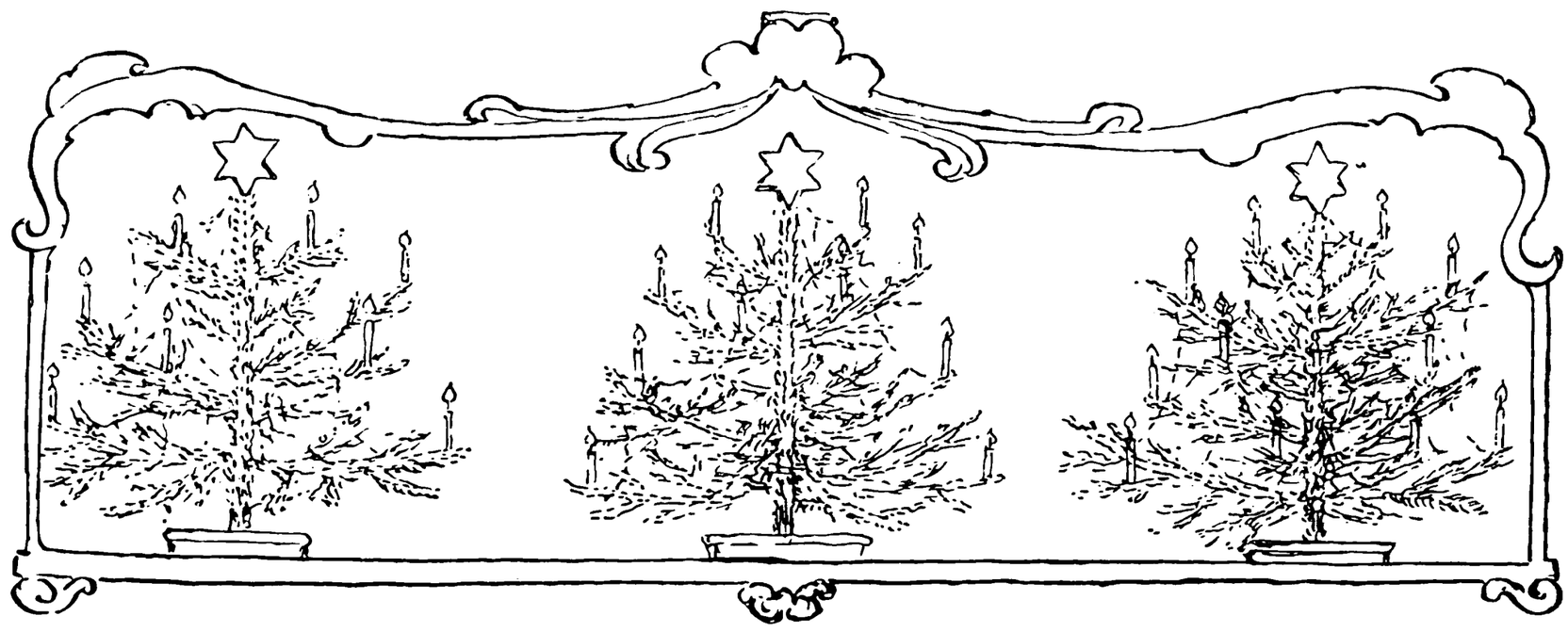

Jeg stiger over Stenten
i Skovens vestre Bryn —
Da møder mig paa Skrænten
et friskt og muntert Syn:
Der staar de unge Graner,
enhver saa strunk og prud
med Sneens hvide Knipling
langs Kjortlens grønne Skrud.

Af Spænding dulgt de skælver
fra Rod og til Top
som unge Piger, før der
til Dans bydes op.
En bly, fortrolig Hvisken
fra Træ til Træ der gaar:
„Hvem af os mon skal kaares
til Julens Brud i Aar?“

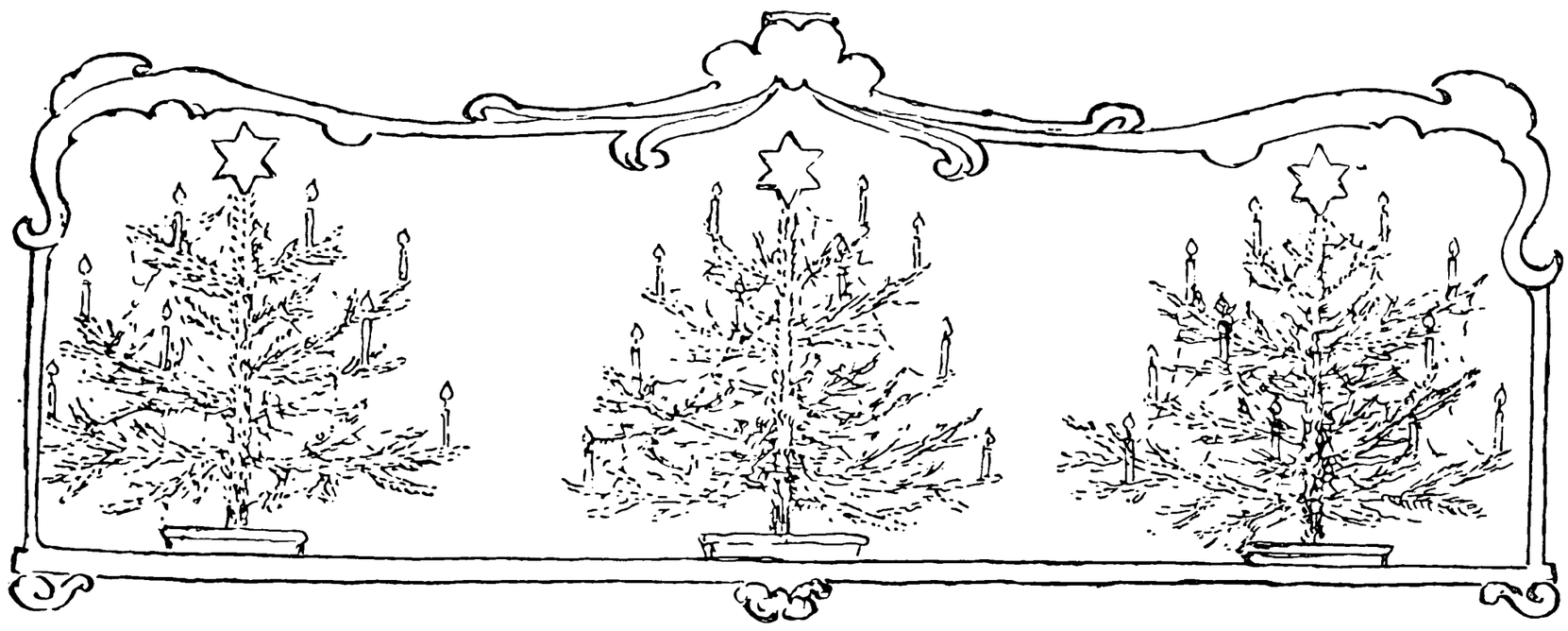

Og atter naa'r en Sitren
fra Top og til Rod —:
der nærmer sig Nogen
nede fra Bakkens Fod.
Der lyder tunge Fodtrin
— end er Intet at se.
Saa aser sig to Skikkelser
gennem den dybe Sne.

De standser, ser omkring sig
rundt blandt de unge Træer.
Saa løfter den ene Røsten:
„Lad os ta' dette her!"
Man hører Kviste knækkes
og dumpe Øksehug —
saa falder en af Granerne
til Jord med et Suk.

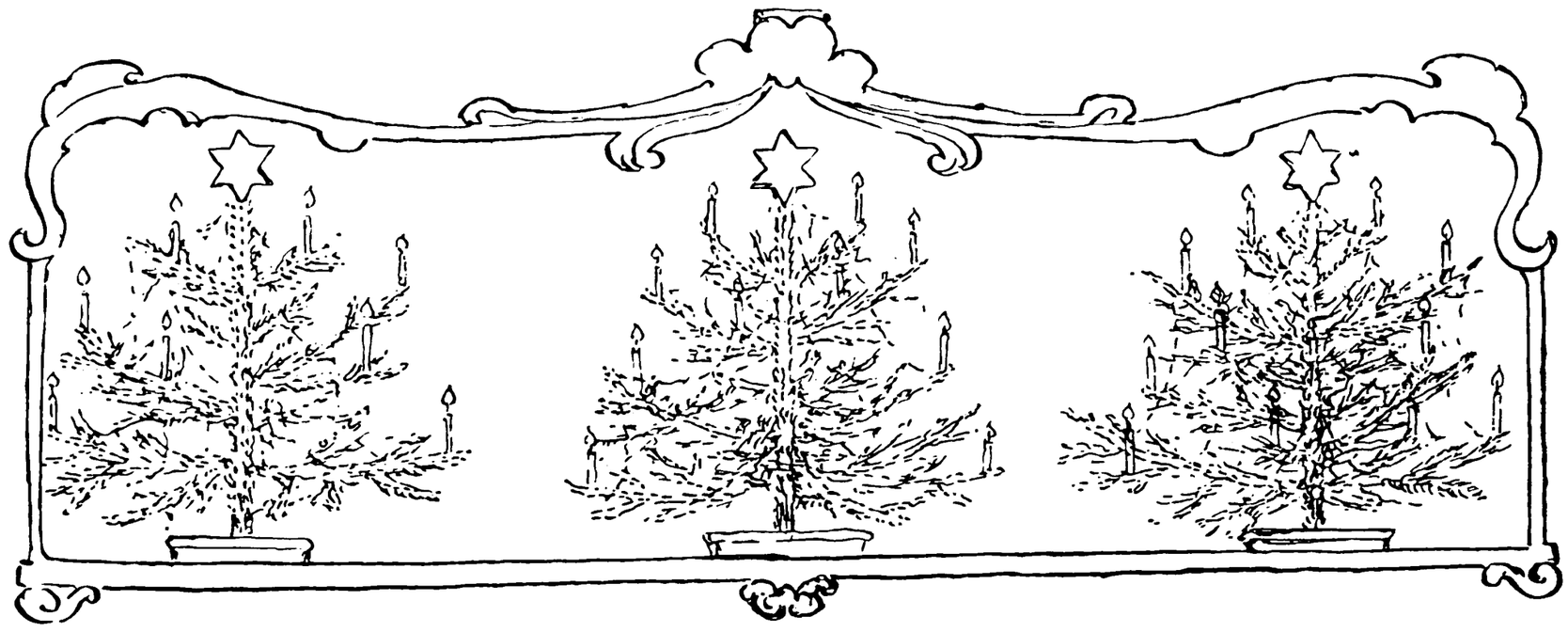

Den bindes fast paa Slæden.
„Gig Agt! Er alting klart?
Ned gaar det ad Skrænten
i en susende Fart.
Et Nu — og de forsvinder
bag Bankerne i Nord.
Tilbage staar i Sneen
kun Slædens Slangespor.

De andre Graner skotter
skævt til den tomme Plads,
men Egen hist sig gotter
og brummer med rusten Bas:
„Ved Jul maa Ingen være
misundelig og sur.
Til næste Aar, Smaapiger,
kommer nok Eders Tur!“

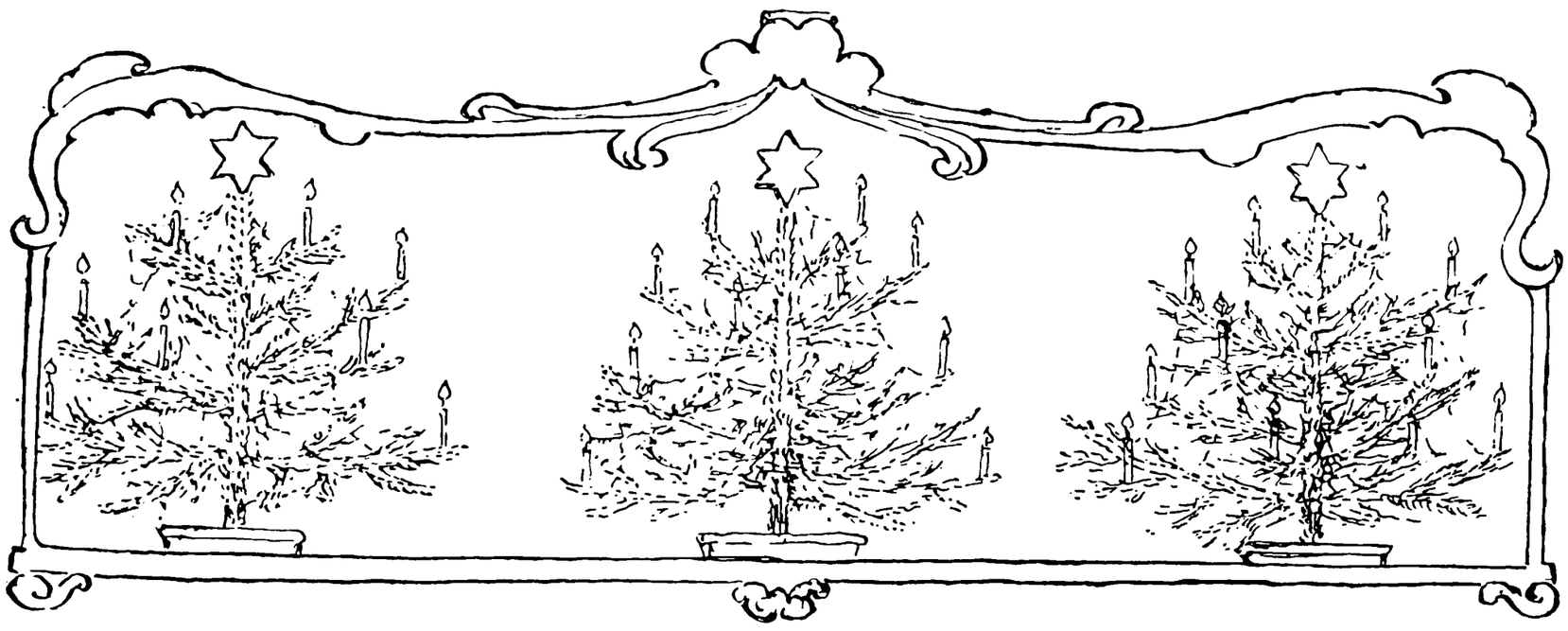

Saa daler Fred og Stilhed
ned over By og Land,
og Dagens matte Lue
slukkes i Himlens Rand.
Fra spredte Hytter falder
paa Sneen Lampens Skin.
En Kirkeklokke kalder.
— Den ringer Julen ind.

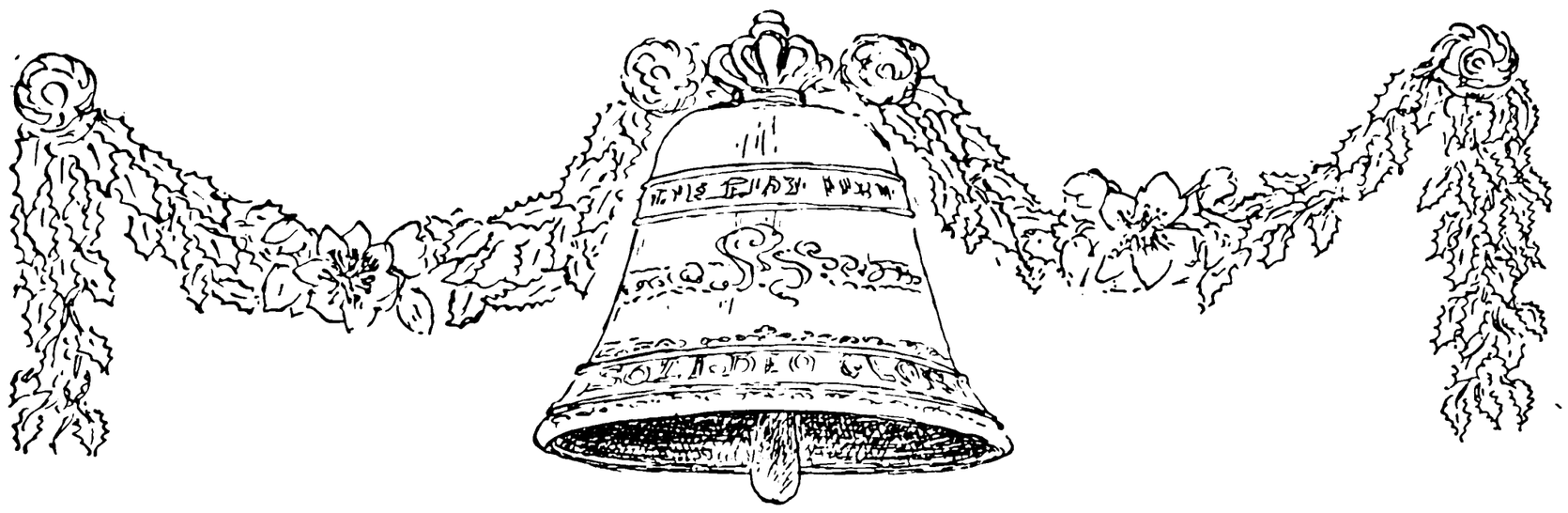

DEN GAMLE JULEKLOKKE.

I Aftenrødens blide Tegn,
Sne over Tag og Tuer,
min Fødeby, min Barndomsegn
fra Staurbykrattets Grænsehegn
langs Bæltets Sving jeg skuer.
Mod Hindsgavlskovens sorte Bræm
den gamle Kirke toner frem
med hvidtoptrukne Tinder.
Og ude bag mit Fædrehjem
som fordum over Bethlehem
en nytændt Stjerne skinner.

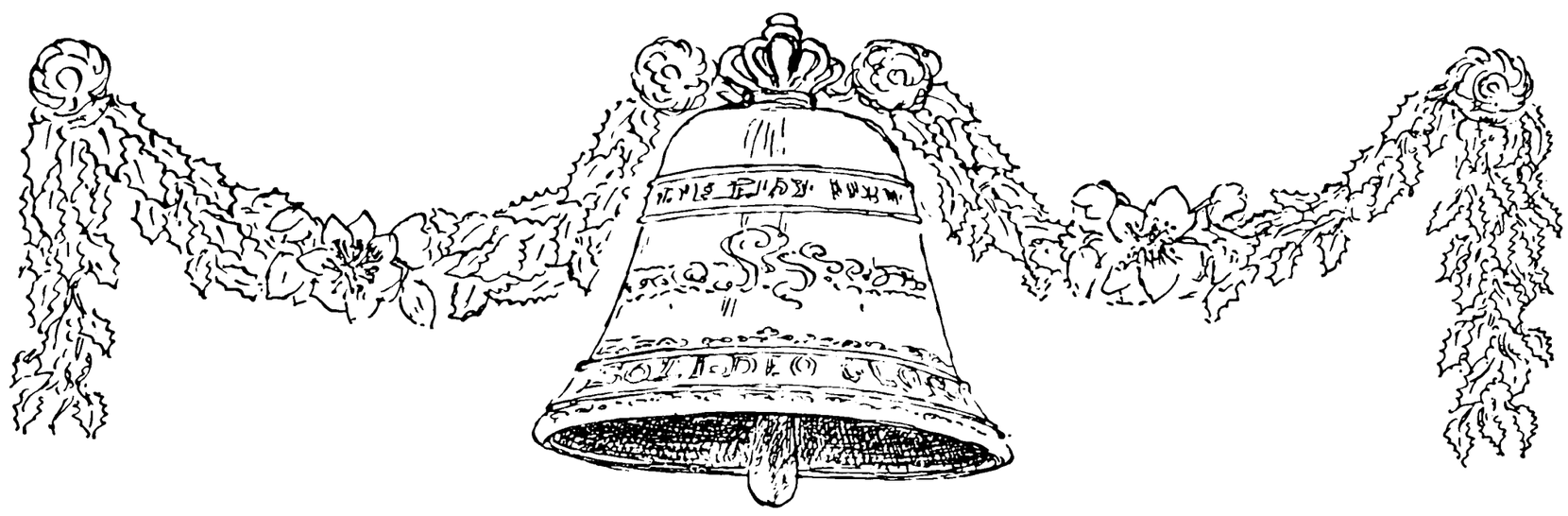

Hvor trofast har dog Alt beholdt
sit Præg fra Barndomstiden.
Kun jeg — hvor selvbevidst og stolt!
mit Hjærte — ak! hvor haardt og koldt
er det ej blevet siden!
Som bag et Panser mat det slaar;
og dog — imedens tavs jeg staar
og støtter mig til Stokken,
en Sitren brat dets Fibre naar:
der lød en Røst fra svundne Aar,
— — Ja! det er Juleklokken!

Først dirrer Malmet sagte kun,
som det i Jubel skælved.
Saa aabner det med Et sin Mund,
og Tonen svinger fuld og rund
op under Himmelhvælvet.

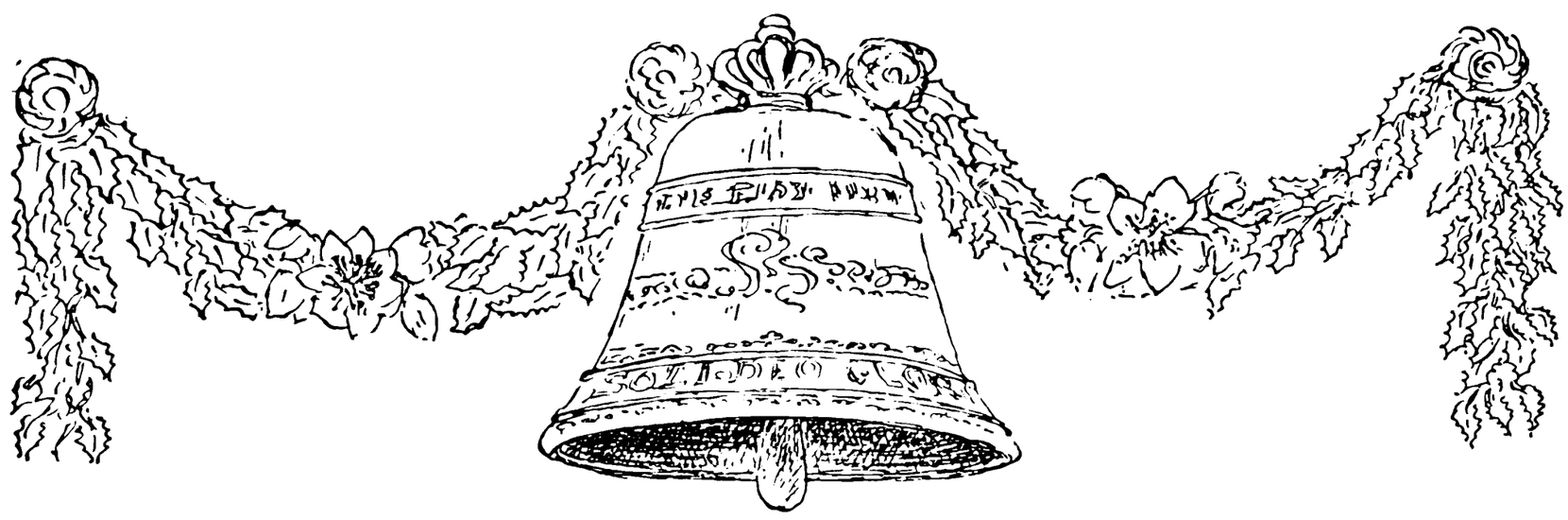

Saa klinger det paany saa tyst
udover Mark og Skov og Kyst
som En, der sagte nynner;
og atter svulmer højt dets Røst — —
Jeg staar betagen. I mit Bryst
at lysne det begynder.

Og Minder stiger, fler og fler,
som Tiden ej har skørnet:
Den gamle Præstegaard jeg ser,
mig selv som syvaars Kavaler
paa Post ved Gadehjørnet —
paa Lyttepost ved Stjerneskin,
mens Frosten napper i min Kind,
og Øreflippen smerter — —
da kimer det fra Taarnets Tind,
og aandeløs jeg styrter ind
at melde, Julen er der.

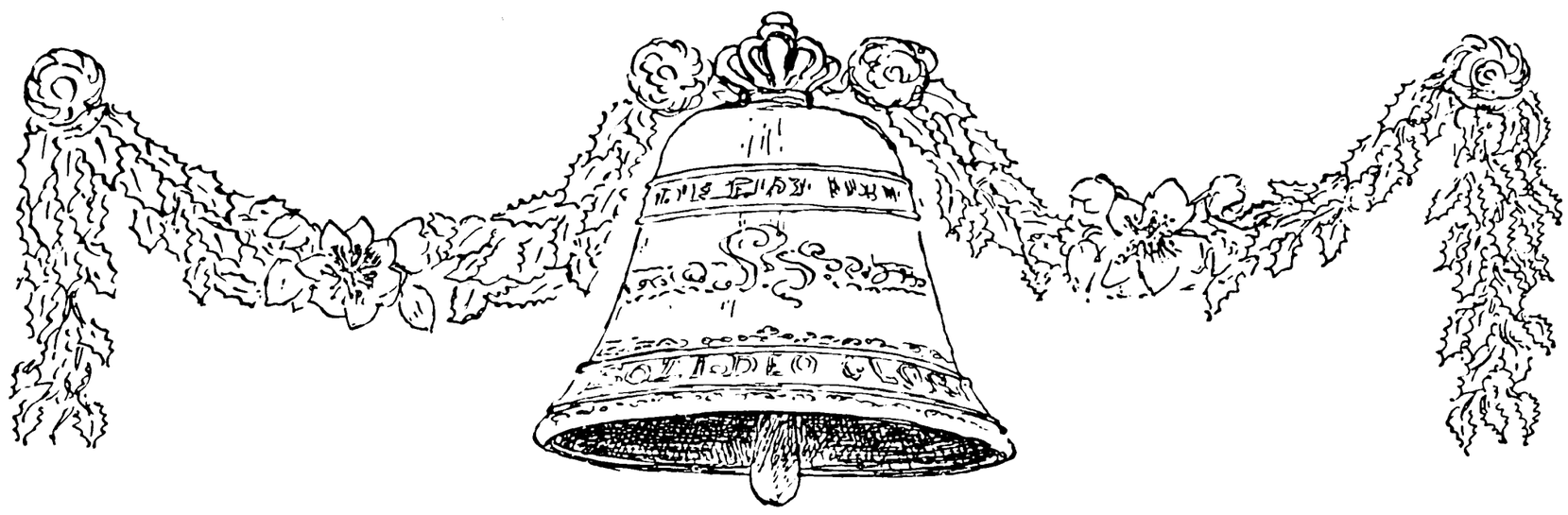

Jeg ser paany den lille Bys
tusmørkefyldte Gyder
og Kirken i et Hav af Lys;
jeg føler som et lønligt Gys,
da Orgelbruset lyder.
Saa svulmer Salmen: „Fryd dig, Jord!“
Højt løfter sig de kendte Ord
paa brede Tonevinger.
Derefter Tavshed, dyb og stor —
og oppe fra det fjerne Kor
min Faders Stemme klinger. — —

Saa skiftes atter Residens.
— — Hør! Hjemmets Døre knirke:
Hvem træder ind? „Studenten“ Jens,
som kom med Diligencen, mens
vi andre var i Kirke;
og begge Tanterne, min Tro!

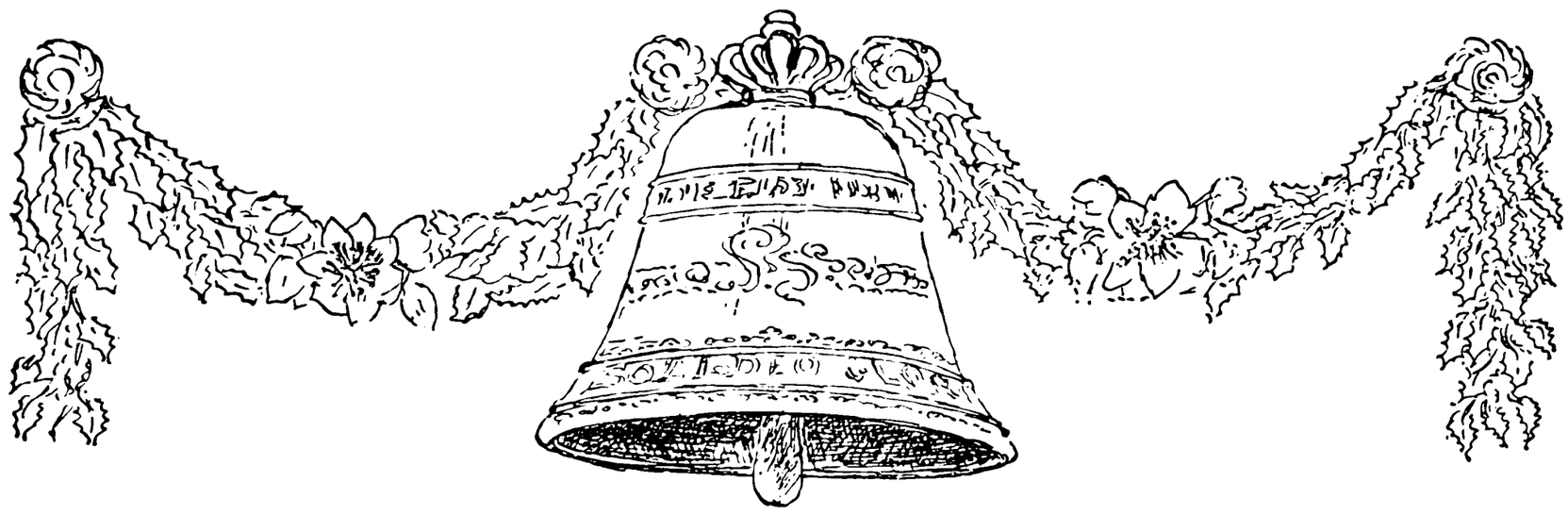

Og Søstrene, de jydske to,
hver med sin Ægtemage.
Saa festlig stemte, gensynsfro
om Bordet slaar vi os til Ro
og lader Gaasen smage.

Se Træet, se! Hvor slankt det staar
og straaler midt i „Salen“,
mens syngende vi rundt det gaar
og En Klaverets Taster slaar
med Foden paa Pedalen.
Og se! — — Dog nej! jeg ser ej mer,
nu er der Mørke, hvor jeg ser,
thi Klokken er forstummet.
Med store bløde Fnug det sner,
som Englevingers hvide Fjer
de fylder Himmelrummet.

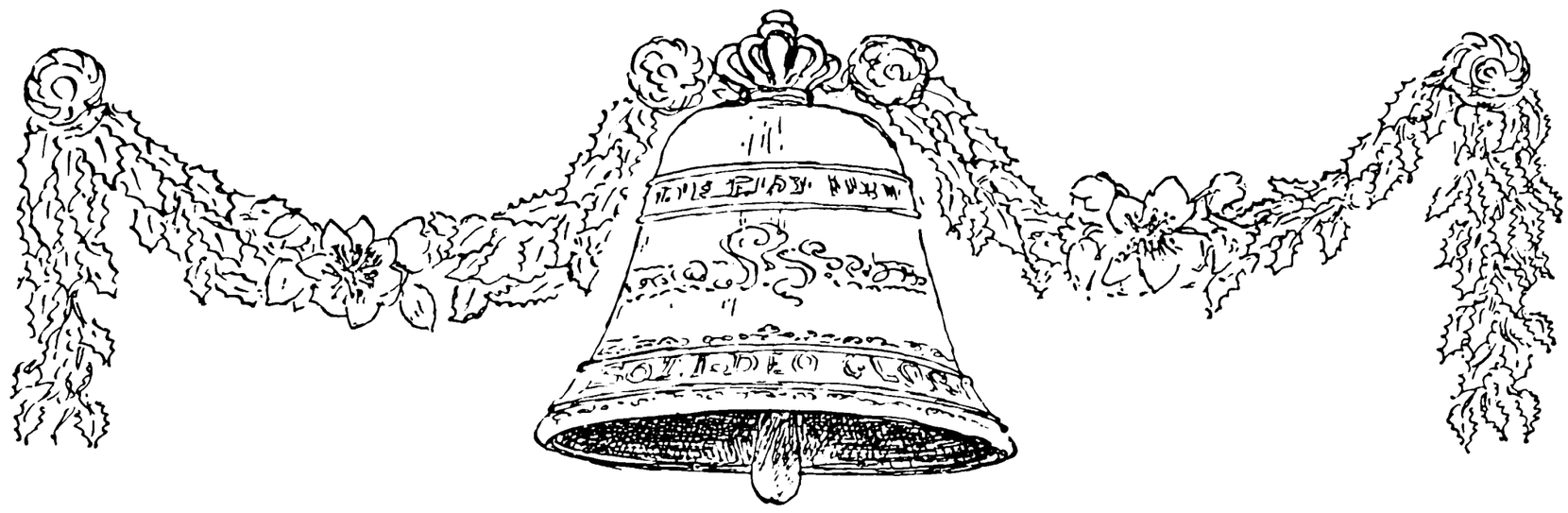

Og gennem Mørket gaar jeg bort
ud over snedækt Vænge.
Dog Hjertet er ej mer saa haardt,
en dæmpet, smeltende Akkord
der toner fra dets Strenge.
Lyspunkter tændes, her og der,
og Nattens Øde faar et Skær
af Lykken og af Freden.
Keruben sænket har sit Sværd,
og Sjælen træder atter nær
sit tabte Barndoms-Eden.

VED ORGLET.

De slankt opskydende Piber
med Sølvets det maatte Skin
vokser som Maanestriber
i Hvælvingsskumringen ind
Ved Dômens mægtige Orgel
i udskaarne Engles Skjul
sidder den gamle Mester,
beredt at spille til Jul.

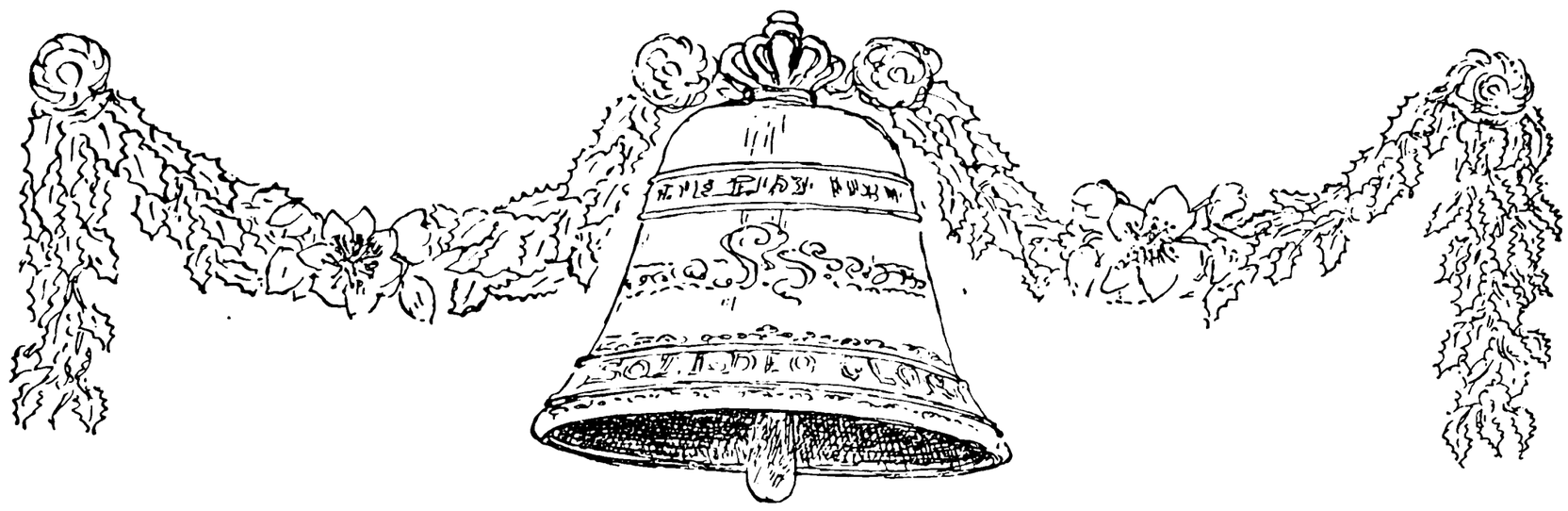

Det er ham et sælsomt gribende
højtidsfuldt Øjeblik.
Hans Sjæl er i skælvende Spænding
og fyldt af ufødt Musik.
I Orgelet selv det sukker
og svulmer som før en Storm,
— den, som hans Kunstnerhænder
skal give harmonisk Form.

Skønt Jul efter Jul hans Toner
har rystet Domkirkens Hvælv,
det voksende Ry har ikke
øget hans Lid til sig selv.
Jo større sit Kald han føler,
des dybere Evnens Brist, — —
han bøjer i Bøn sit Hoved,
den gamle Domorganist.

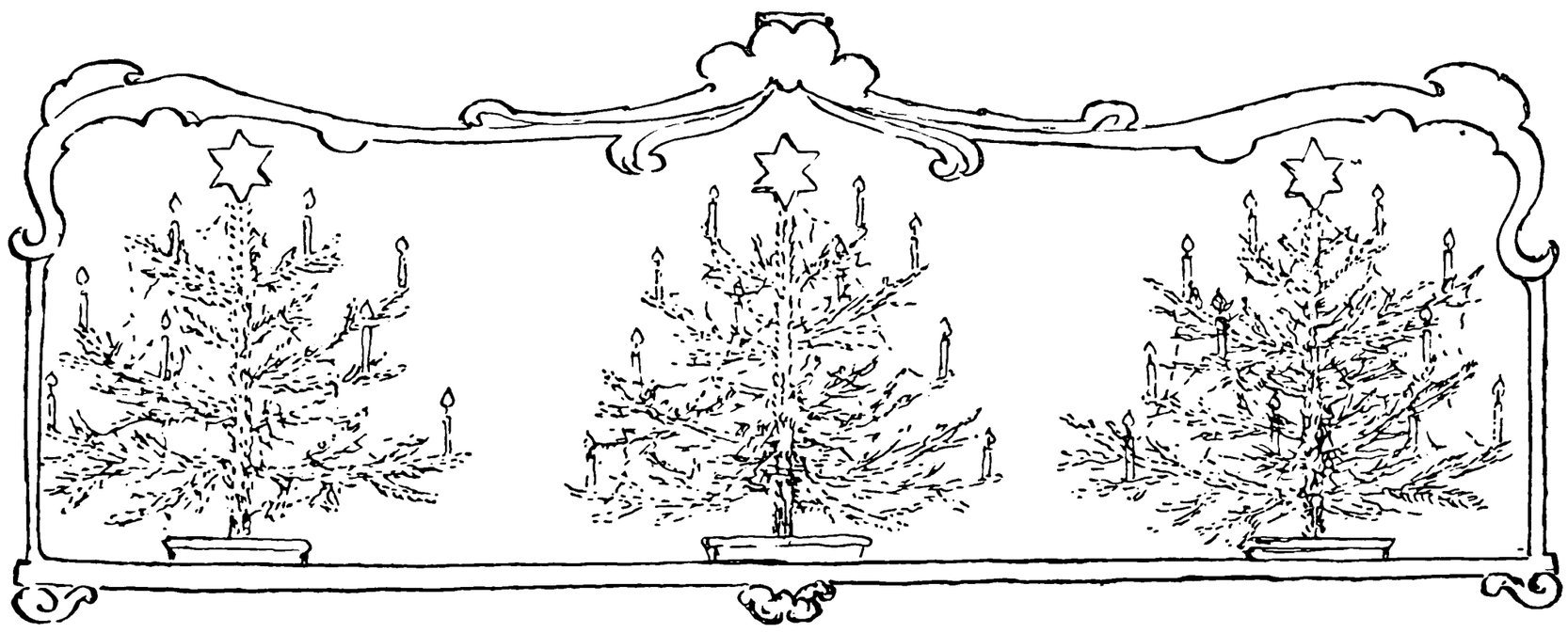

O, at han i Aften kunde
udforme — Herren til Pris —
Det Tonebilled, som dæmrer
for ham bag Festglædens Dis,
og give det Liv af sit eget
Hjærtes dybeste Væld
ved dette Højtryk af Stemning,
der fylder hans Sjæl i Kvæld! — —

Nu klinger fra Koret det kendte
dæmpede Klokkesignal.
Langsomt han Taaspidsen sænker
mod Fodspillets sidste Pedal.
Da er det, som steg en Tone
fra Jordens Inderste dybt
og vældede op i Kirken
igennem Kælder og Krypt.

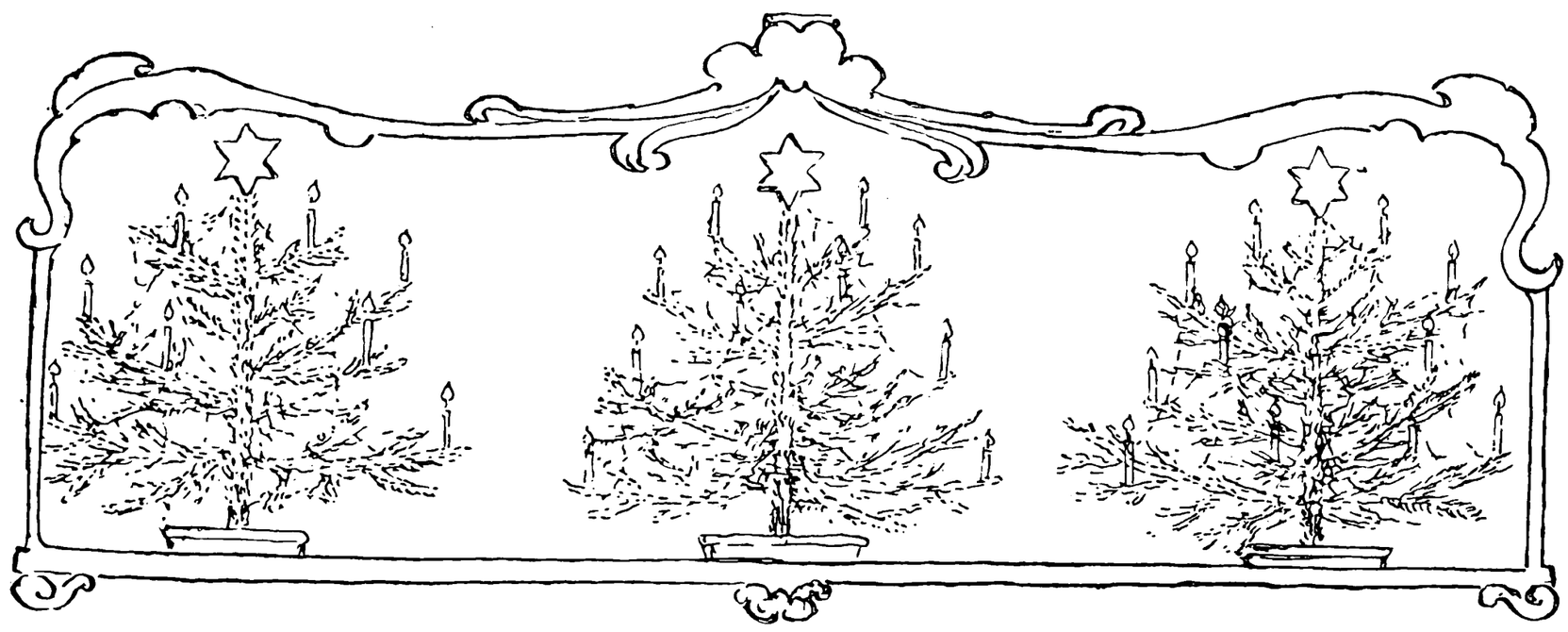

Forunderlig mørk og sørgmodig
den griber om Hjertet fat
og maner for Fantasien
den sorte, ensomme Nat.
Over Judæas Høje
ruger den dybeste Ro.
Ej mindste Stjerneglimt leder
de enligt skridende To.

Nu vokser af Grundakkorden
et enstonigt Thema frem,
der tolker de fromme Tvendes
Vandring mod Betlehem.
Det gaar saa møjsommeligt opad,
— Foden er tung som Bly —
til endelig Klippestaldens
Hvælving skænker dem Ly.

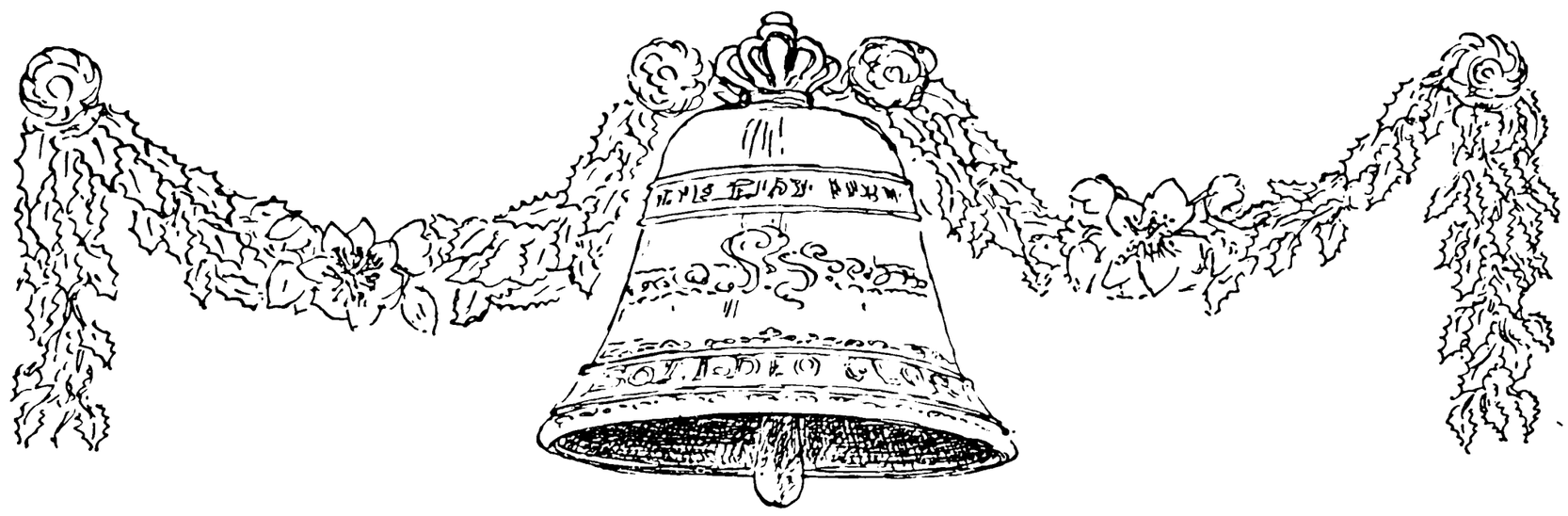

Og dæmpet maler Musikken
Forventningens kvalfulde Time —
Da glimter med ét gennem Mulmet
en Stjærnes blændende Strime.
Og selv samme Nu nedrisler
som fra overjordiske Zoner
et Væld af sølvklare Røster,
— jublende Engletoner.

Den gamle Kunstner har aabnet
for Orglets angelica vox:
En Enkeltstemme sig svinger
over den hele Floks.
Og frem af dybe Registre
en Hymne — skønt uden Ord —
stiger og møder de lyse
himmelske Hærskarers Kor.

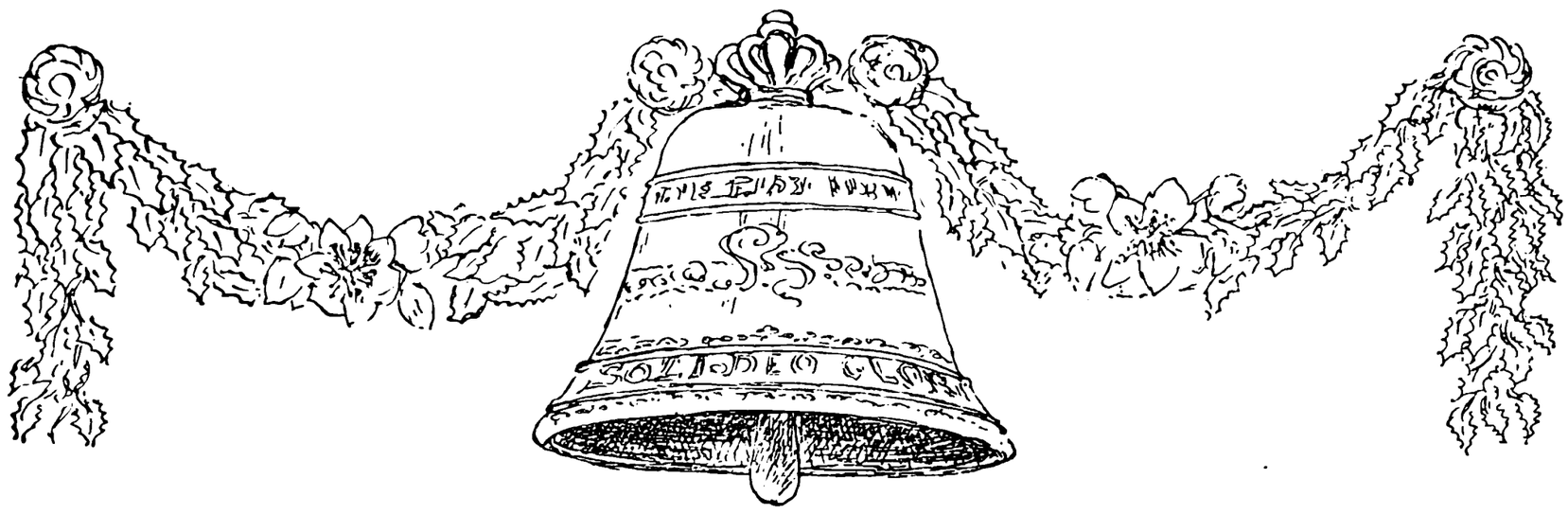

Da løftes Staldloftets Bue
af stærke Basuners Koral
og hvælver sig til en verdens-
favnende Kathedral,
hvor Nathimlens funklende Krone
lyser paa Krybben ned
og Lovsangshymnerne tone
i Evigheds Evighed — — —

Brat tier Orgelets Brusen,
Mesterens Værk er endt.
Men Kunstneren selv ligger fældet
foran sit Instrument.
Det Følelsens Væld, han formed
i svulmende Velklang ud,
har sprængt hans Hjerte og baaret
hans higende Aand til Gud.

TO JULEBUD.

Julekvæld. I Byens travle Gader
daled Skumring over Folkevrimlen.
Men derude paa de tavse Marker
mødtes tvende Sendebud fra Himlen.

Rank, med løftet Hoved gik den ene
og hans Øje fulgte Aftenskyen.
Men den anden bar en vægtig Urne,
tynget skred han, Blikket vendt mod Byen.

I det sidste Solfaldsskær, der vælded
som en Blodstrøm frem langs Himmelranden,
standsed de, hvor tvende Veje krydses,
og den ene spurgte da den anden:

„Hvorhen gaar Du?“ — Han med Urnen svared:
Mellem Slids og Sots og Armods Slaver
Alforbarmeren i Kvæld mig skikked
ned at dele ud hans Rigdoms Gaver.“

Og den anden sagde: „Himlens Herre
rørte med sin Finger mine Læber,
bød: Søg op hver ængstet Sjæl dernede,
som i Mørke paa sin Lænke slæber.

Den, som saa' hver jordisk Tilflugt glippe,
den, som haabløs knuges under Loven,
skal du bringe Julens glade Budskab,
kvæge mildt med Naadens Dugg fra oven.“

„Vel!“ gensvared hin. „I Staden hisset,
særskilt søge vi hvert Smug, hvert Stræde,
særskilt Herrens Ærind vil vi røgte,
hver paa sin Vis skabe Julens Glæde“.

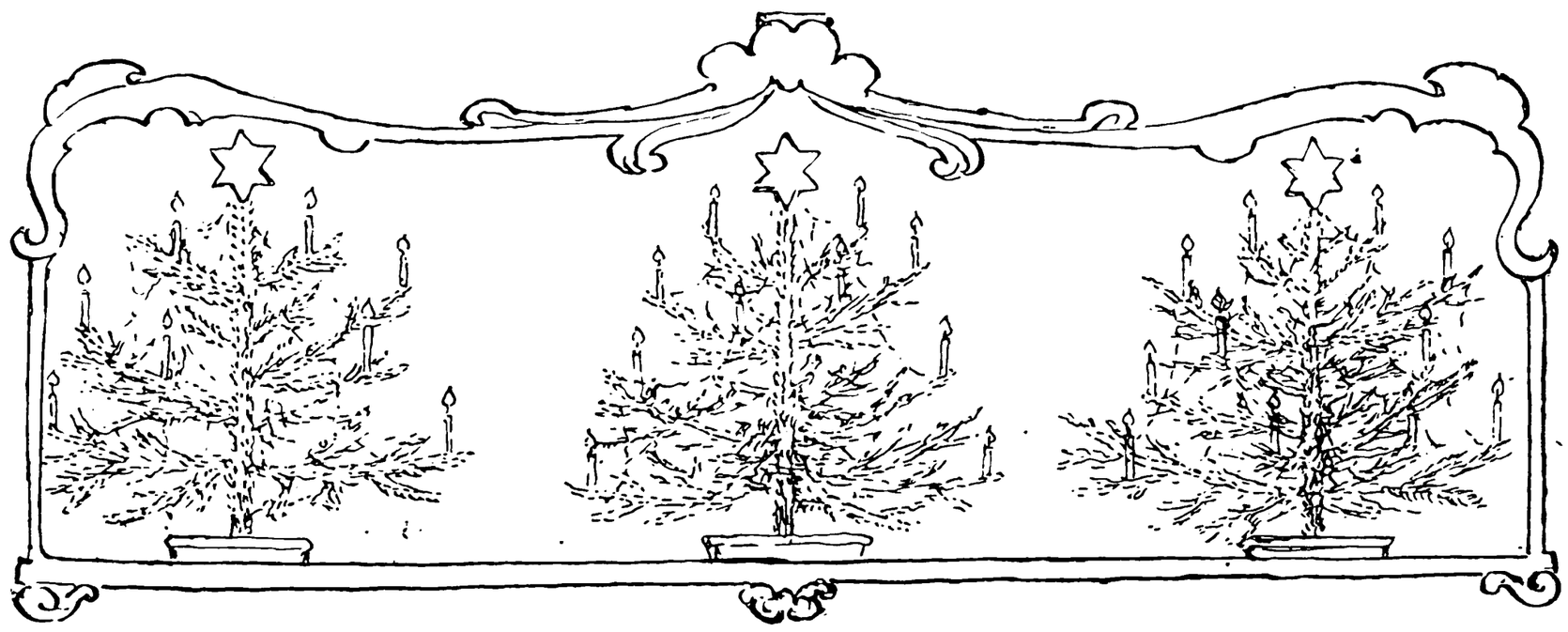

„Saa paa Gensyn da!“ Og bort de ile,
Vinden deres Spor i Sneen glatter.
Mørket slugte dem. Men Midnatstimen
samled dem ved Markens Korsvej atter.

Tom var da den enes gyldne Urne,
og han svæved let som Blomsterfnugget.
Men den anden kom med bøjet Hoved,
tungt han traadte, smerteligt han sukked.

Og den første jubled: „Hvilken Glæde!
Trindt i hver en Krog min Skat jeg strøede.
Hvor jeg saaede, spired Lykkens Blomster,
smaa og store jubled mig i Møde!“

Men den andens Kind var vaad af Taarer.
„Fattig staar jeg her mod dig, min Broder:
Thi til mig var ingen der, som trængte,
mellem dem, du skænked dine Goder.

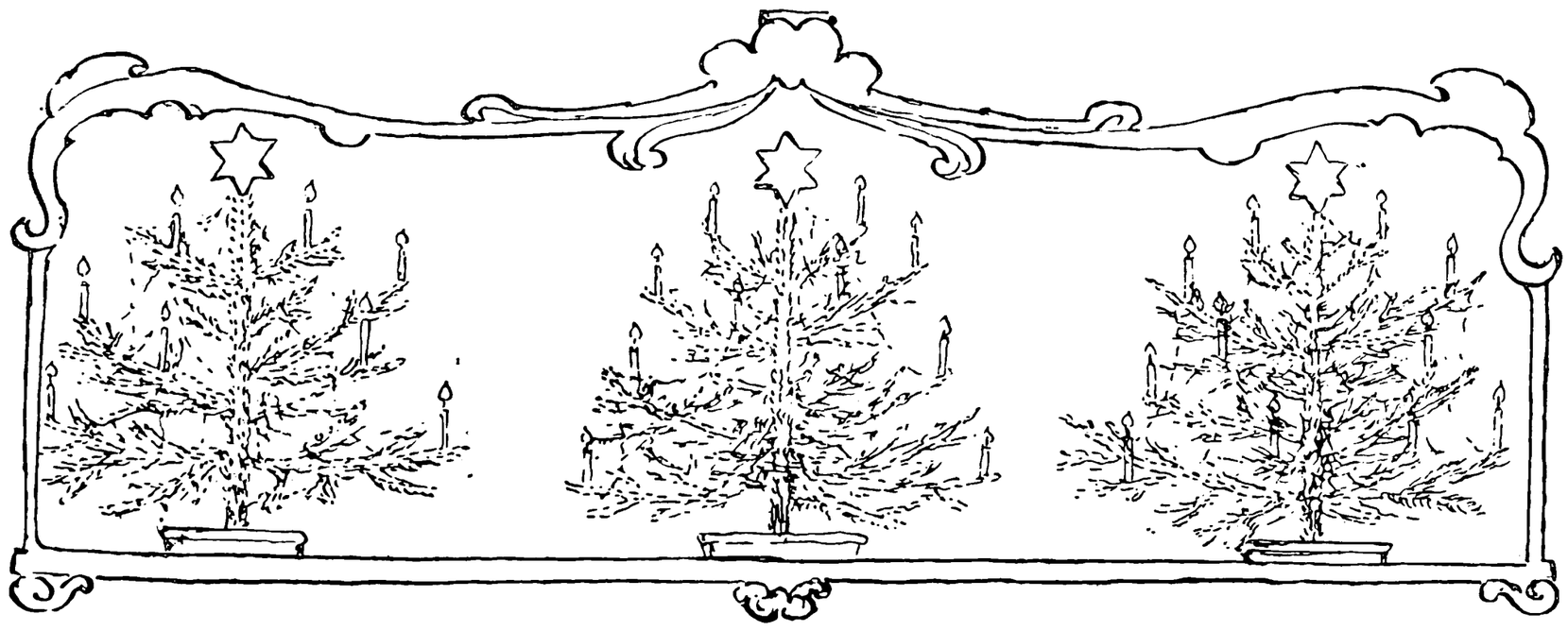

Ak, hvor faa, som efter Ordet hungrer!
Kun en enkelt fandt jeg mellem tusind,
kun en enkelt, som i Nattens Stilhed
lytted efter Englevingers Susen.“

Men den første talte: „Trøst dig, Broder!
Har blot een Sjæl Du for Aaget lettet,
sikkert vejer den for Herren mere
end de Tusinder, som jeg har mættet.

Saligt er det vel for Julens Engle
med Guds Gaver ned til Jord at stige.
Mere saligt dog — som Du — at vende
med en Sjæl tilbage til Guds Rige.“

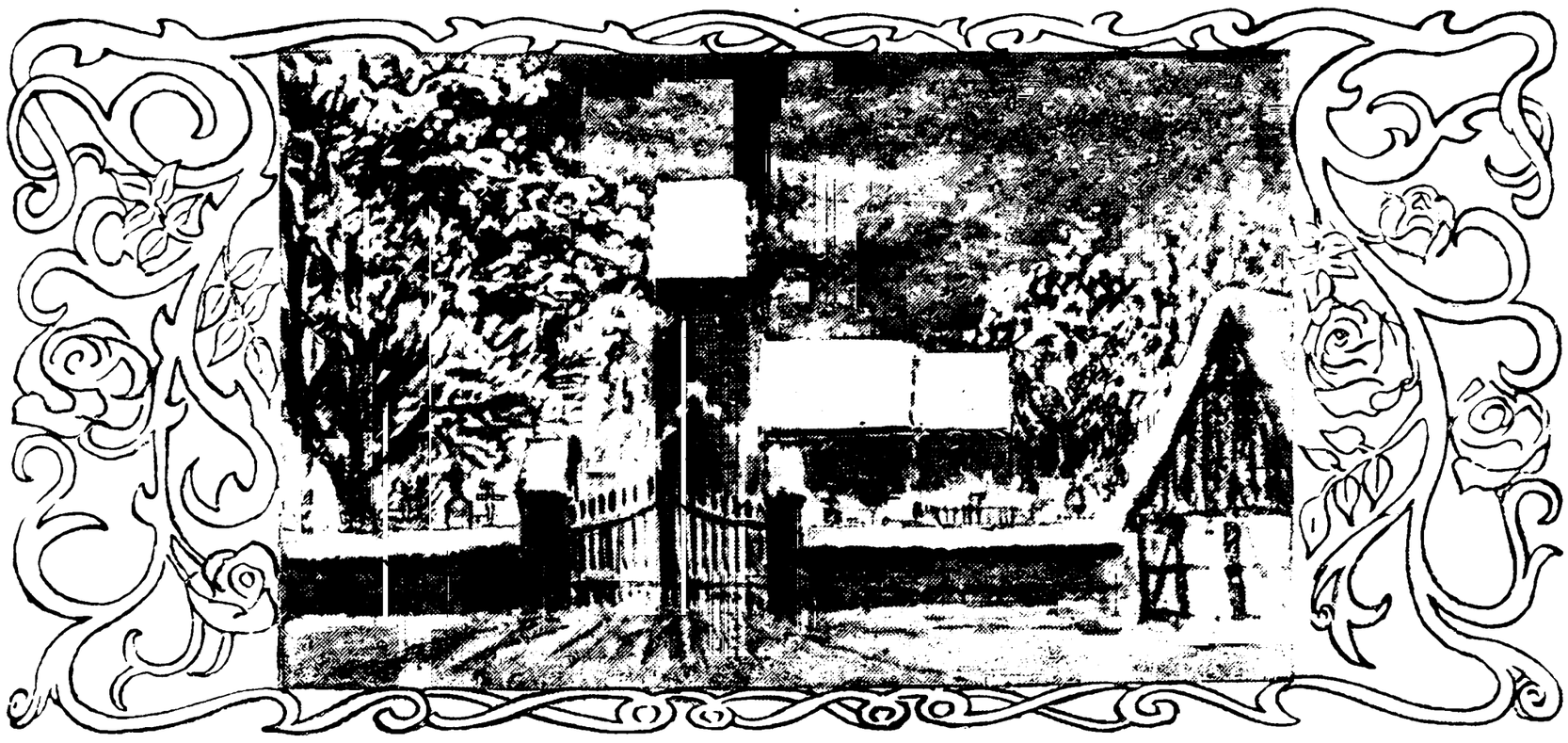

FØR JULENADVEREN.

Hvor har han ikke slidt, den lille Povl,
to hele Timer snart med Kost og Skovl!
Nu er han færdig, Asketræsalléen
er næsten ganske fejet ren for Sneen,
der kanter Vejen i en dobbelt Bort.
Af slig en niaars Gut hel dygtigt gjort!

Nu er det Skumring, Klokken gaar til fem,
og varm og glad han vender Næsen hjem,
tilfreds med Resultatet af sin Virken.

— „I Morgen er da Vejen fri til Kirken“,
han tænker ved sig selv, — „medmindre at
uheldigvis der falder Sne i Nat“. — —
Han ser mod Himlen. Den er graa og skyet;
i Øst den lysner svagt af Maanegryet.
Vestude staar en Stribe størknet Blod
i Sporene, som Dagen efterlod.

Til begge Sider breder nøgne Vænger,
dækkede helt af Sneens hvide Dug,
der luner om den spæde grønne Rug,
sig did, hvor Skoven mørk for Synet stænger.
Han standser, ser sig om.
Hvor er her tyst
og mørkt og ensomt, ingen Stjærner tændte!
Hvor dæmpet aander det fra Nattens Bryst!
Det er, som var der noget Stort i Vente.

Forude vinker Lysets klare Skær
fra Hjemmets Ruder mellem Vejens Trær,
Dog tøver han endnu. En højtidssvanger
en stille Stemningsmagt hans Hjerte fanger
og binder ham i Ensomheden her,
skønt Moders fyldte Nadvergryde lokker,
og skønt han vejrer liflig Stegeduft.

— Da gaar en Skælven gennem Jord og Luft,
— omme bag Skoven høres Klang af Klokker.
Med Et den bundne Stemning svulmer fri
og mægtig ud i malmklar Harmoni.
Paa Mark, i Skov ved Sneens matte Skin
ringes nu blidt den store Højtid ind. —

Den lille staar betagen og alvorlig,
han folder sine Hænder uvilkaarlig.

— Men saa paa én Gang retter han sin Krop,
fra Hjertet vælder der en Jubel op,
som farver Kinderne med munter Gløden.
Nu føler han for Alvor, det er Jul,
med Klokketoner, Lys og Højtidssul,
og rask han skridter fremad ufortrøden,
hjem til vor Mo'r — og hjem til Julegrøden!

MODEREN PAA KIRKEGAARDEN.

Den grønne Kristtjørns Blade paa Bordet for mig laa,
de blanke, stive Blade med hvasse Torne paa.
Jeg ordned dem forsigtigt, til en Krans jeg dem bandt,
og vilde Rosers Hyben jeg føjed ind iblandt.

Saa festlig ren som Dugen, der breder Julens Bord,
laa Sneens Lin derude om den haardtfrosne Jord.
Fjernt skjalv paa Aftenhimlen den første Stjernes Skin,
— da Klokkerne begyndte at ringe Julen ind.

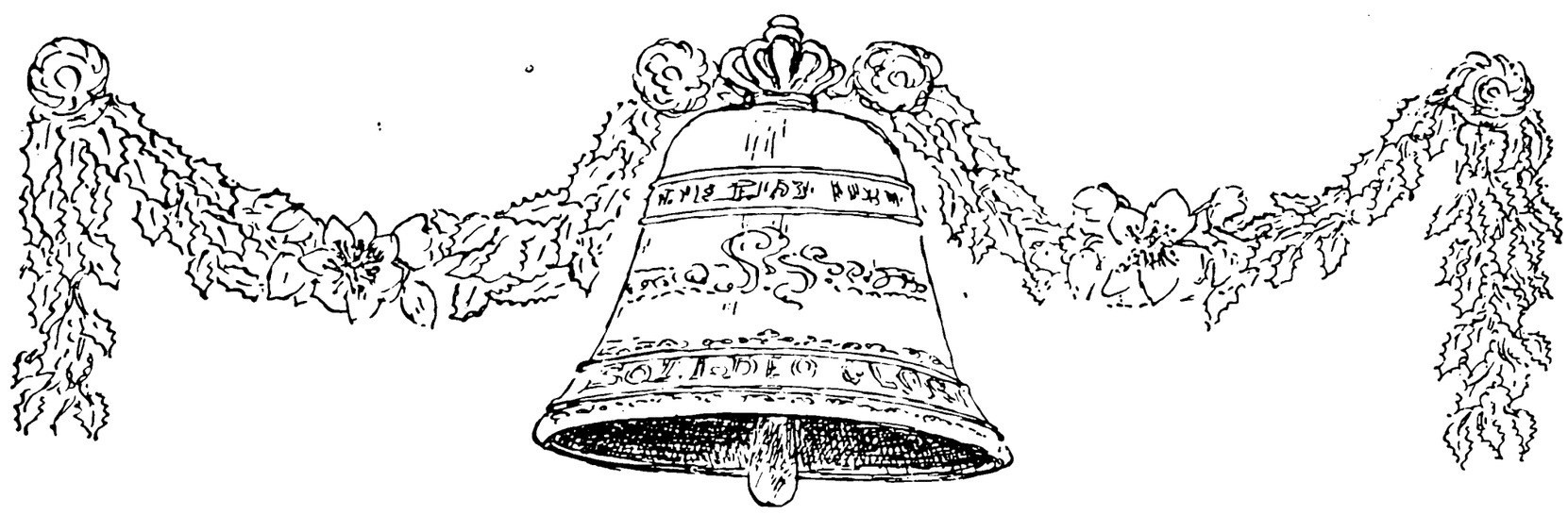

Jeg bøjede mit Hoved og bad mit Fadervor,
jeg tænkte paa det Barn, som de ringede for.
Jeg bandt, og jeg tænkte paa Krybben, hvor han laa,
og paa hans Moders Øjne, saa ømt de paa ham saa'

Hvor fin han var i Huden som Rosenblades Lød —
mon han nu og i Sandhed til en Krone var fød?
Den rene hvide Pande, de spæde Hænder — — ak!
det var de slemme Torne, i Fingeren mig stak.

Jeg fæsted røde Hyben langs Bladenes Bræm,
det tyktes mig, de pibled som Bloddraaber frem.
Ak, denne fine Pande, den spæde Haand og Fod
— — Jeg kunde ikke for det, jeg blev i Hu saa mod.

Min Krans jeg bandt til Ende — øm blev min Haand deraf —
bar den til Kirkegaarden, hen til min Puslings Grav.
En fattig Pynt til visse — det var en Ynk at se,
og mine Taarer drypped ned paa den hvide Sne.

Jeg vilde gerne bede, o men det frøs saa haardt.
Det var, som fra min Læbe de fromme Ord frøs bort.
Saa højt der var til Himlen, og Tuen, ak hvor lav!
Hvo ænsed vel deroppe en stakkels fattig Grav.

Vist aldrig har jeg følt mig saa ensom og forladt
som her imellem Gravene den hellige Nat.
Mulm ruged over Jorden, en Vægt laa paa mit Bryst.
— — Da løfted Kirkens Klokker paa ny deres Røst.

Den lød saa stærkt og myndigt. Mit Hjærte skjalv derved.
Snart dulmedes dog Smerten, og min Sjæl følte Fred.
Jeg knuged mine Hænder, jeg klemte Øjet i
og lod mig ganske fyldes af Malmets Melodi.

Det sang om ham, den Store, der var de Smaa saa mild
og sagde: Bring dem til mig! Dem hører Himlen til.
Det lysnede for Synet; et stort, et saligt Haab:
Jeg havde bragt ham Barnet i den hellige Daab.

Den Sti til Skyggeriget, den traadte ogsaa Han,
og derfra slog han Bro til de Levendes Land.
Hans Røst lød gennem Haven. Han kaldte — jeg gav Svar.
Jeg saa' min Krans paa Graven og mindtes den, han bar.

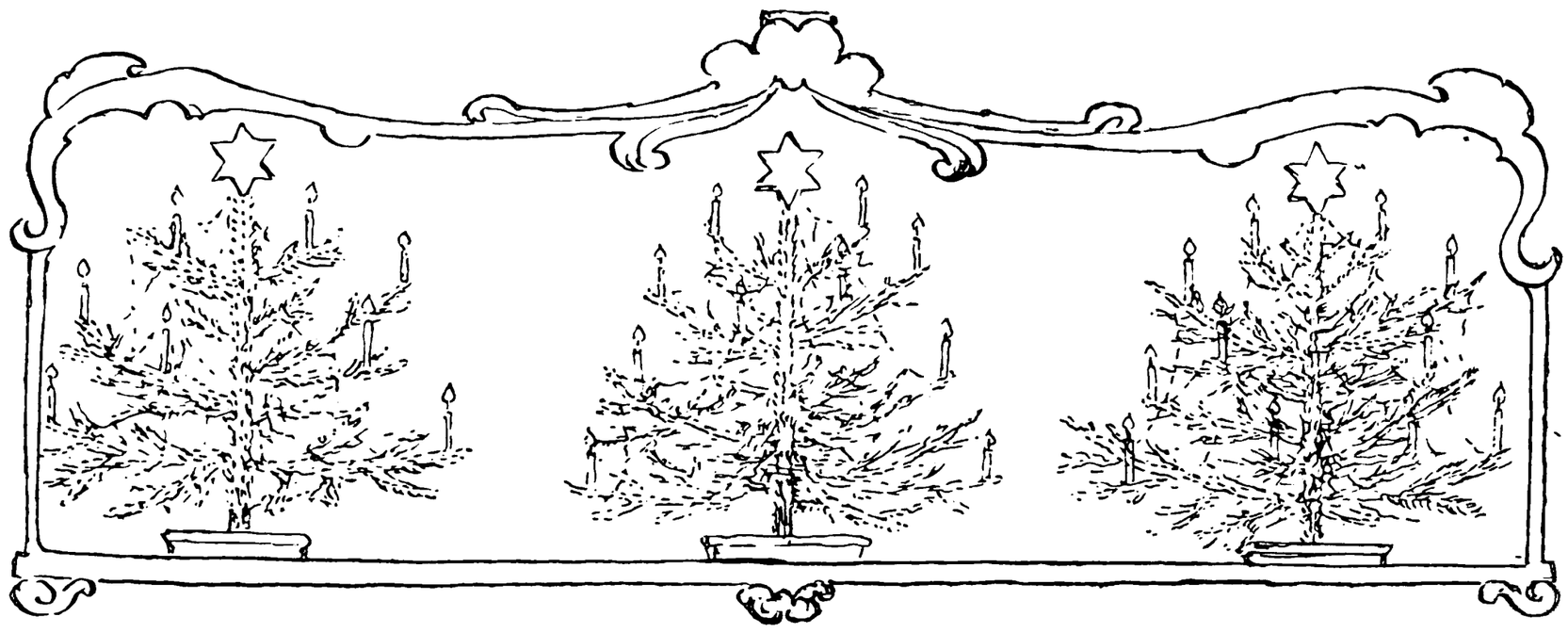

GRANTRÆET.

Det var ved Majdagstide,
og Bøgen stod Brud,
den folded ud i Solen
sit lyse Silkeskrud.
Til Granen haansk den skotted:
„Du uselige Kræ!
Tag dine Naale til Dig —
vid, jeg er Vaarens Træ!“

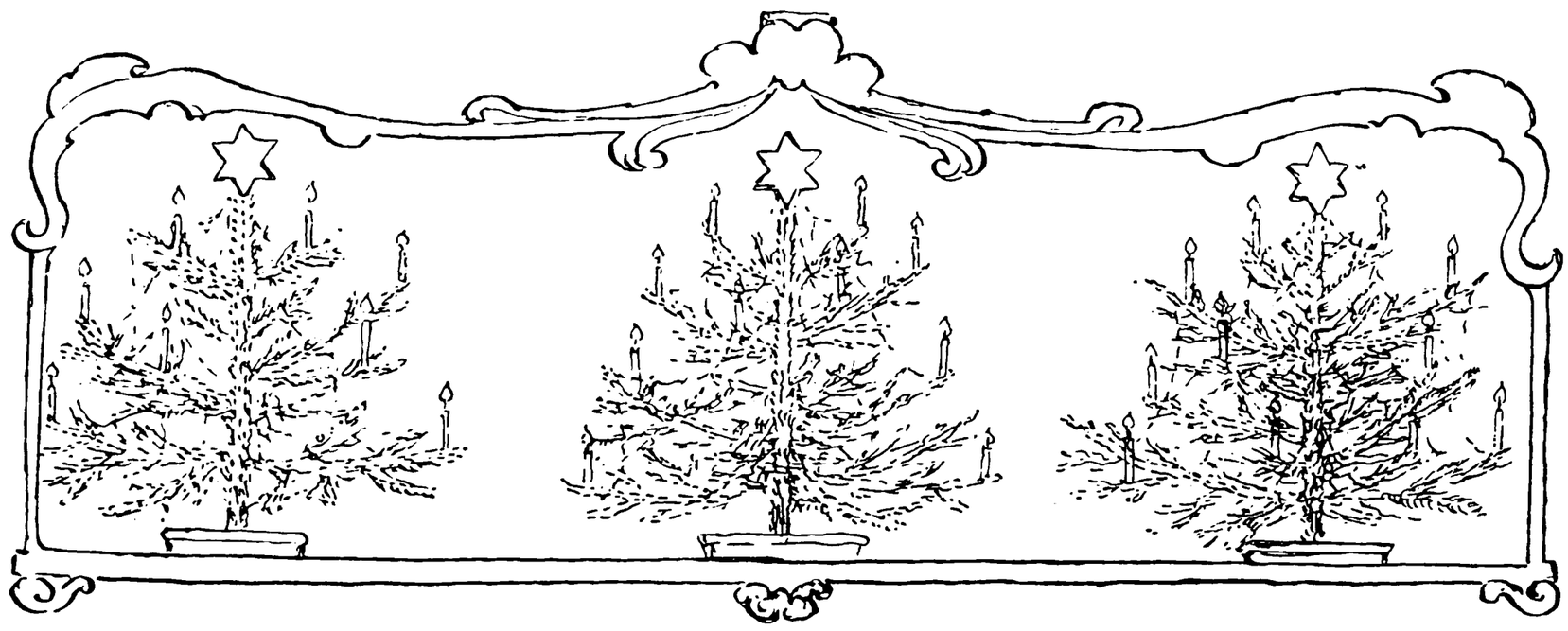

Og Varmen kom i Luften,
mens Solen steg og steg.
Da spændte ud sin Krone
den knudrede Eg.
Stolt saa den ned paa Granen:
„Gro ydmygt i mit Læ!
Se, jeg er Skovens Konge,
Sommerens kaarne Træ!“

Men Løn og Birk og Hassel
og Alt, hvad der var smaat,
de overøste Staklen
med Drilleri og Spot,
lod deres Løvværk bruse
i Sommervindens Vift
og haanede saa Granens,
som var saa tungt og stift.

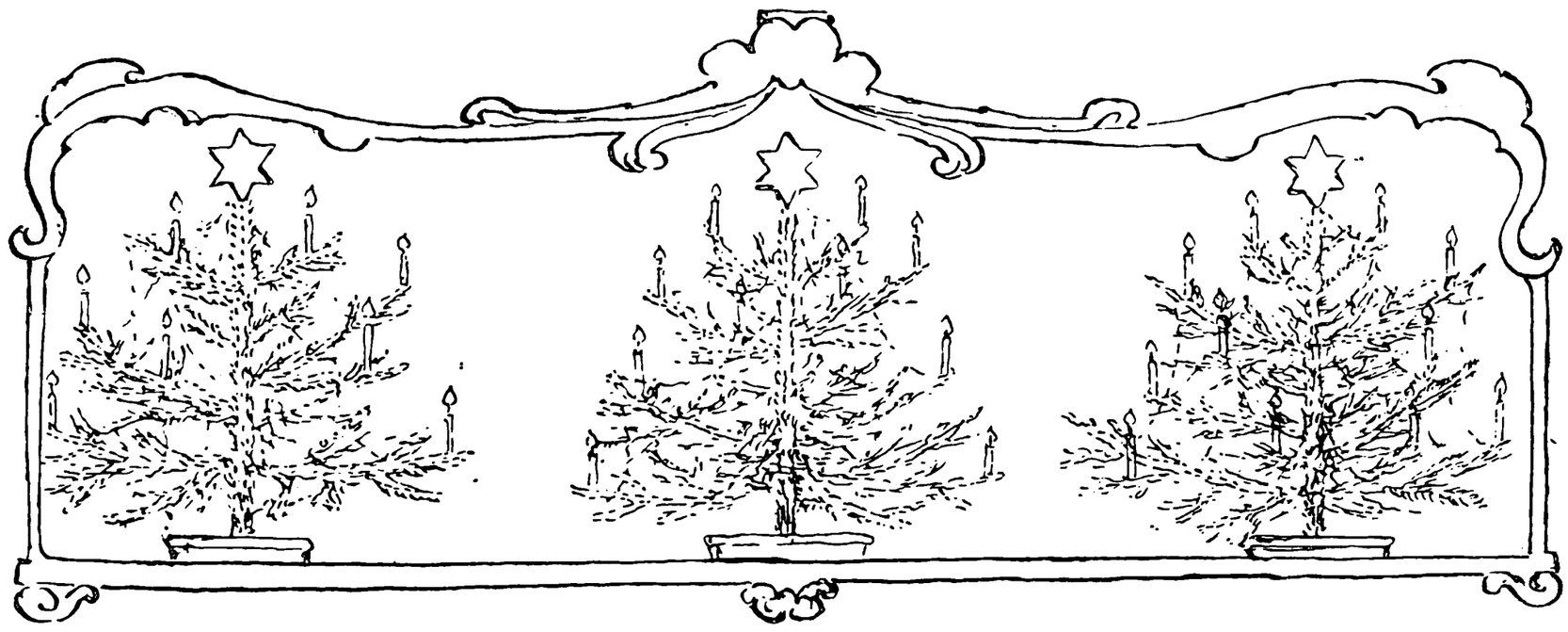

Og Purpurklaser modnedes
paa Røn og paa Tjørn.
Da grinte de til Granen:
„Se, vi er Høstens Børn!
Men Du er ingen Aarstid
til Pryd eller Gavn,
medmindre Du kan bruges
til Ris ved Fastelavn!“

Den Spot til Hjerte gik den,
den sukkede fortabt:
„Og er mon jeg alene
til Ingens Glæde skabt?“
Da foer der som en Susen
over dens Hoved hen:
„Ogsaa din Time kommer!
Taalmodig blot, min Ven!“

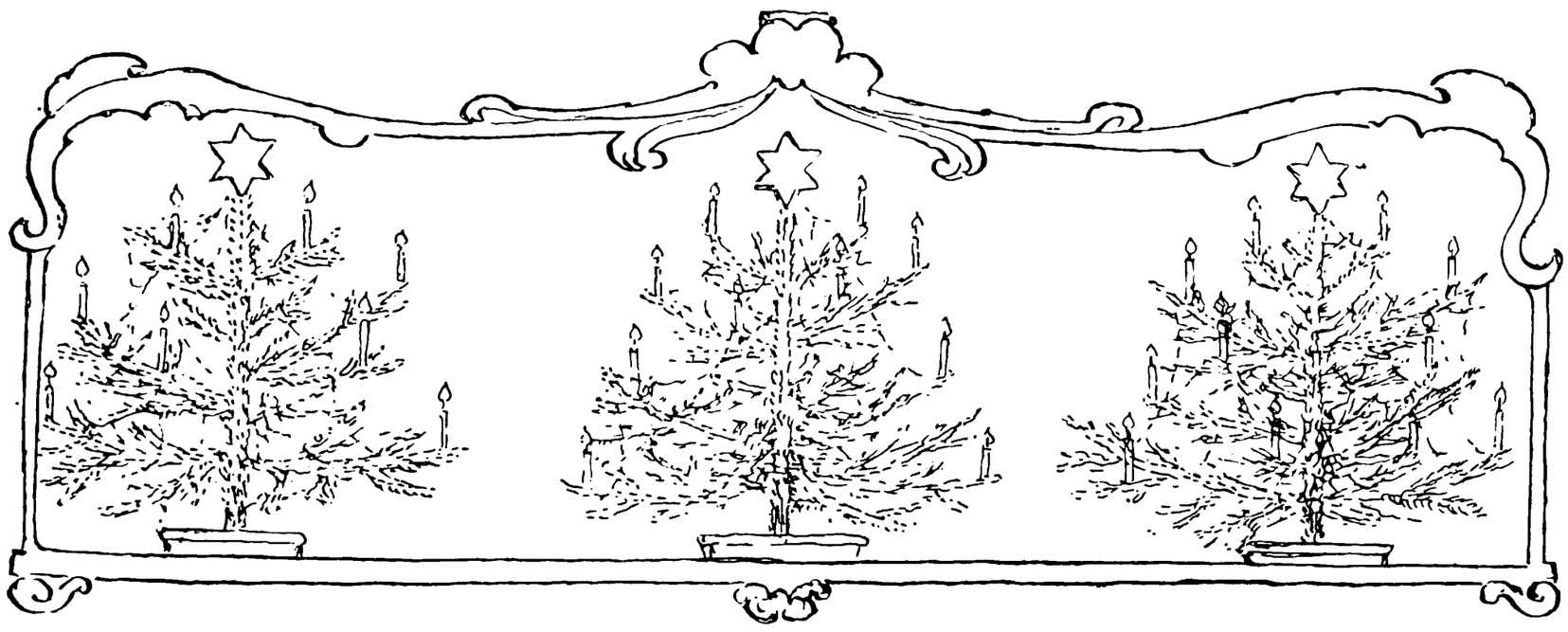

Oktober bragte Taage
og Jævndøgnsnatten Kuld —
Eia, hvor lyste Kronerne
som Bronce da og Guld.
Saa bruste Stormens Vinger,
den rusked Gren og Top.
Ved Gry stod Skoven nøgen
— da aanded Granen op.

Dens Løv var ikke faldet
som alle andre Træ'rs —
Den følte Modet vokse
og skød sin Top til Vejrs.
Men Dagene blev korte,
af Sne laa Jorden hvid,
— dog tabte den ej Haabet:
„Den kommer nok, min Tid!"

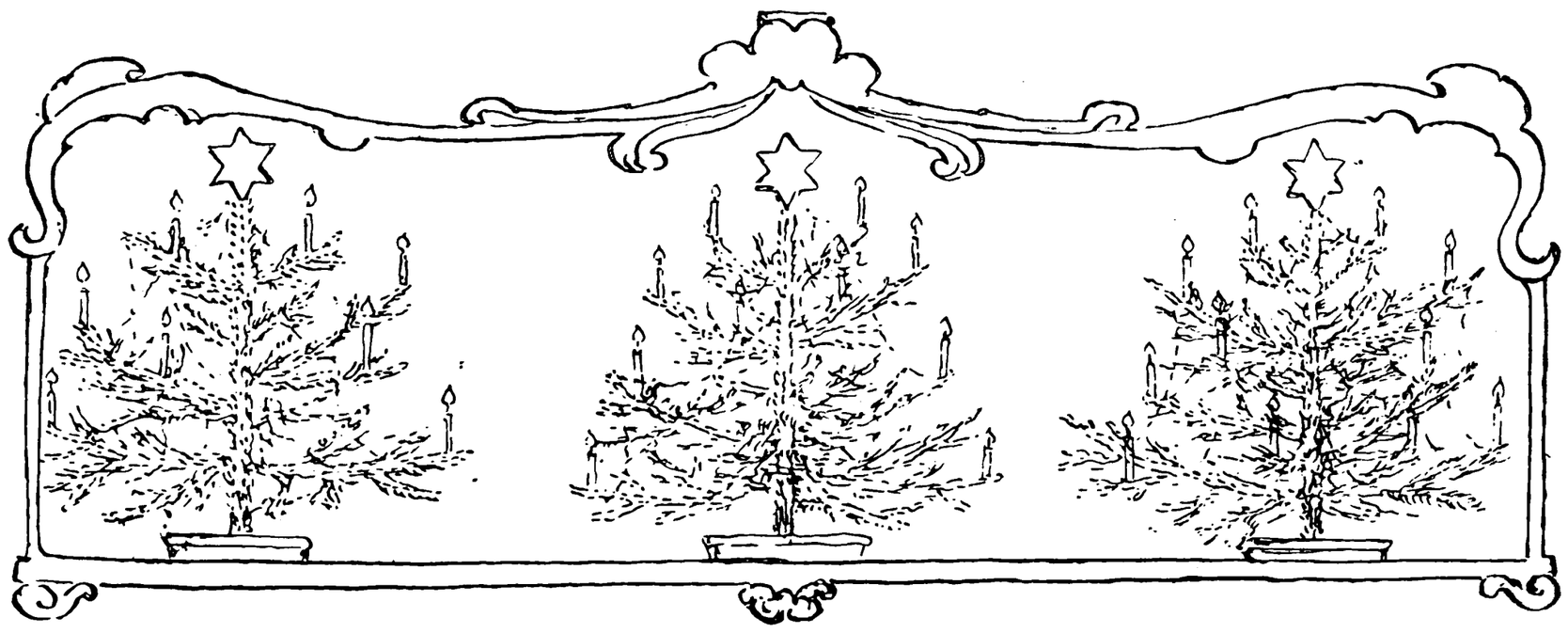

Og tys! — Da klang der Klokker
en Kvæld, som Mulm faldt paa.
De sang om Lysets Sejer,
da Mørket tættest laa,
— om Liv, som evigt grønnes,
naar alting gaar mod Fald — —
Da hvisked Granen stille:
„Nu kender jeg mit Kald!“

Sit Spir den opad rakte
mod Himlens Stjernepol.
Grøn stod den midt i Sneen
som et Livets Symbol.
Ned svæved lyse Engle,
de bøjed deres Knæ —
Da talte Herrens Stemme:
„Du være Julens Træ!“

JAKOBSSTIGEN.

Jeg gik ad en Sti mellem Stammerne frem,
jeg skulde fra Købstaden til mit Hjem.

Der var tyst i Skovdybets skumrende Kirke,
som Genfærd lyste de hvide Birke.

En Raa sprang forbi med luftige Hop,
i Krattet skræmte en Hare jeg op.

Den foer over Stien længere fremme —
Jeg greb efter Bøssen, men den hang hjemme.

Og for Resten — om ogsaa jeg havde haft den,
man skyder ej Harer Juleaften.

Saa naaede jeg Skovens Udkant og steg
over Stenten. Der knejste en ældgammel Eg.

Jeg læned min Ryg til dens knudrede Bark
og skuede frem mod den aabne Mark.

Den laa dækket af Sne, ret en Vinterørk,
— over den Himlen skyet og mørk.

Det var ængstelig tavst som i Aandernes Time,
— da begyndte langt borte en Klokke at kime.

Og i Skyernes Forhæng blev der en Rift,
af den dunkle Grund sprang en lysende Skrift.

Maanen var skjult. Den kom ej til Skue,
men dens Glans brød sig Vej med sin Fosforlue.

Som en blinkende Kniv skar den gabende Snit,
— der flød Sølv over Sneen, blændende hvidt.

Jeg sad under Egen og undrende saa',
hvor et Væld af Straaler skød ned paa skraa.

Og med Et — ja hvordan gør man rede for sligt,
blev det hele mig en Vision, et Digt.

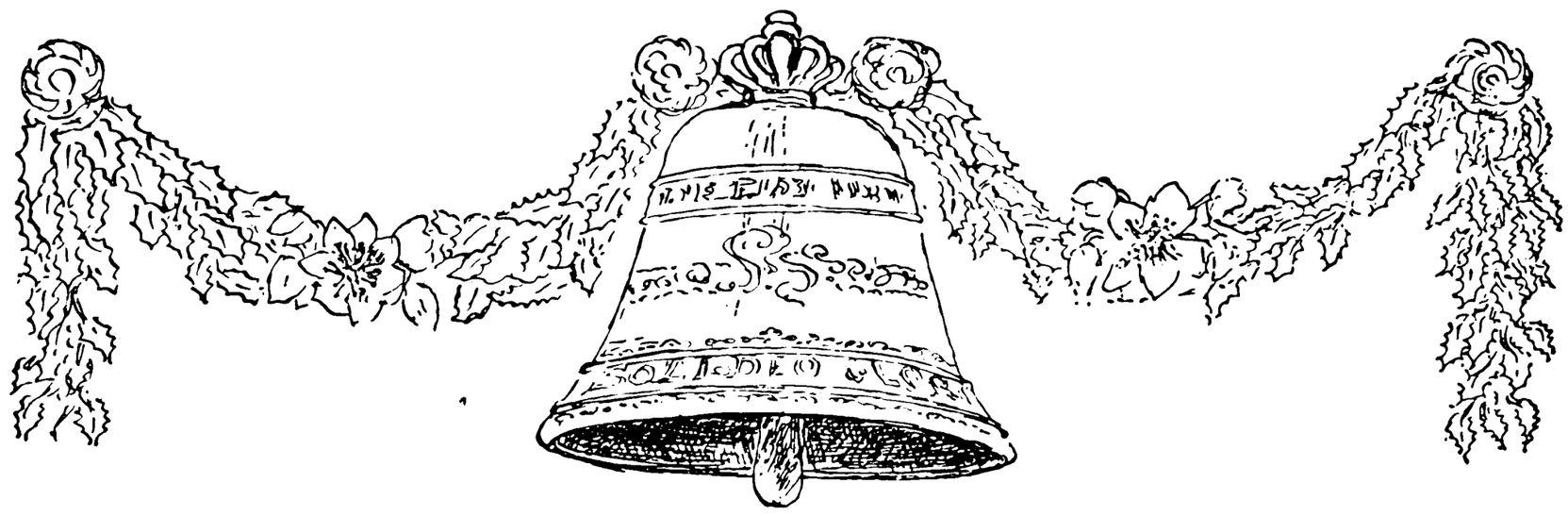

Det var Synet, Jakob saa' i sin Drøm:
Dette bævende Maaneskins sølverne Strøm,

som skød skraanende ned under Skydækkets Flige,
gik fra Himmel til Jord som en tvedelt Stige,

ad hvis Straalestriber med luftige Fjed
lysende Engle steg op og ned.

De svæved op ved den ene Side
med Bønner fra alle, som savne og lide.

De dalede ned ad modsat Kant
med Gaver fra Gud som Bønhørelsens Pant.

Det var, som det skjulte Kredsløb jeg saa',
hvori Verdens-Opholdelsens Løndom laa —

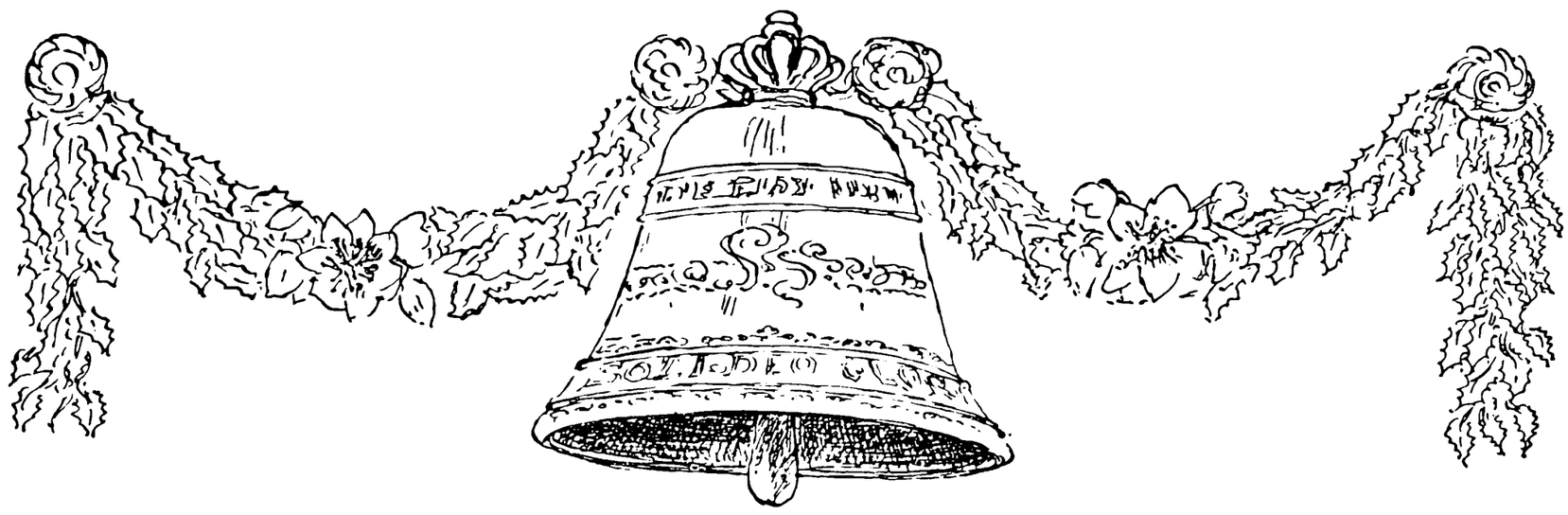

hvor Strømmen samlet til Hjertet ledes
for atter i tusinde Aarer at spredes. —

Til de utalte Hjem førte Englenes Skridt;
jeg bad, at de og vilde gæste mit —

Først nu jeg forstod gennem Billed og Lignelse
den mægtige Fylde af Julens Velsignelse,

af Trøst, Barmhjertighed, Fred og Gavn,
der spredes over Jord i dens hellige Navn.

— Da siden jeg stod foran Hjemmets Dør
og mindtes saa vel min Bøn fra før,

saa' Lyset bag Persiennernes Tremmer
og hørte de spinkle Barnestemmer

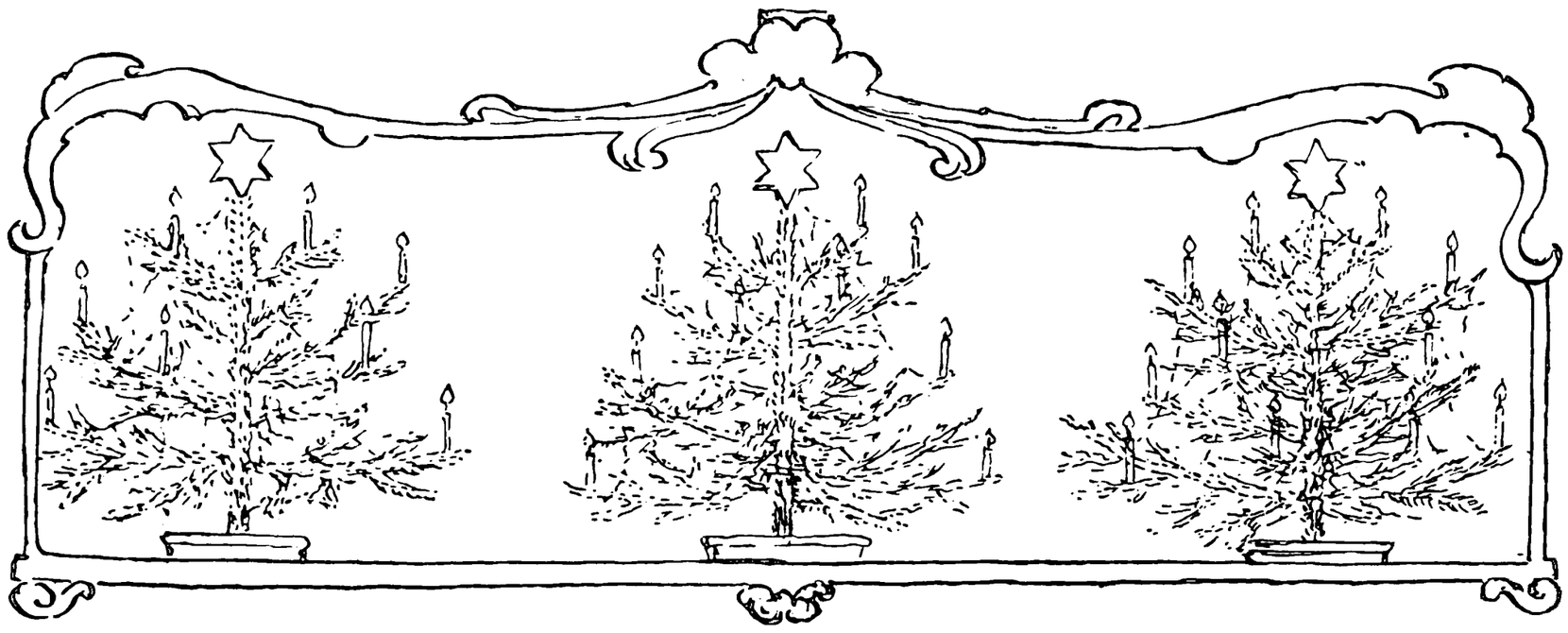

øve sig flittigt paa Julesalmen,
mens Spurvene pipped i Havrenegshalmen,

— da svandt hver ængstende Tvivl, jeg nærede.
Jeg følte, her havde Englene været.

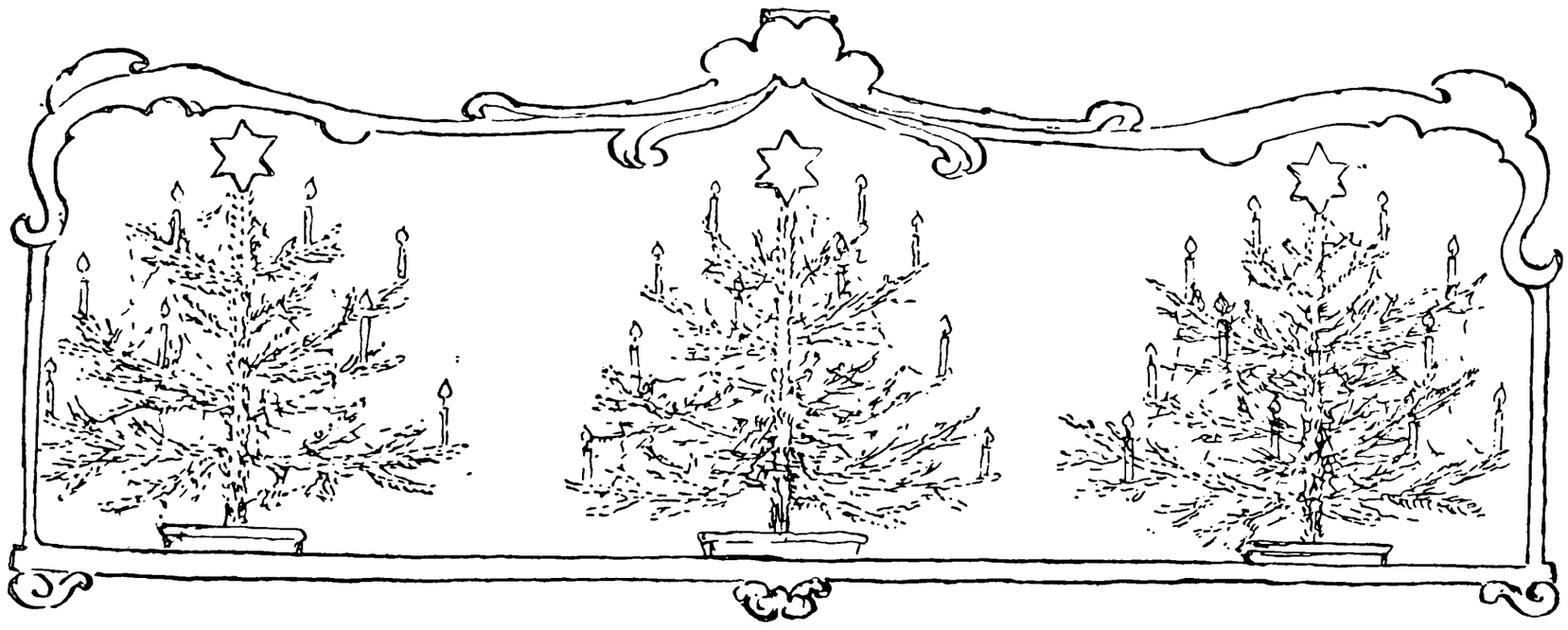

AHASVERUS.

Ved det aabne Vindve staar jeg i den stille Julenat.
Nedenfor mig løber Vejen, snedækt, øde og forladt.
Bag den østre Synsrands Skove gryer det blege Maane-Næ,
og et sagte Vindpust sukker i et ensomt Poppeltræ.

Fjerntfra vugges hid der Toner af en Salmemelodi,
— — tys! da hører jeg dernede Fodtrin slæbe sig forbi,
Trin, saa tunge, som naar Sneen klumper sig til Saal og Hæl,
Trin, som sneg der sig om Stedet en forfulgt og hjemløs Sjæl.

Se hist henne! Er det Skyggen af en Busk ved Vejens Kant?
Eller skimted jeg fra Ryggen En, som bag om Hegnet svandt?
Var det ham, den gamle Vandrer, — Jøden, som til Dommens Dag
ingen Julenat tør søge Husly under Kristentag?

Eller — og mit Øje løftes mod den lukte Himmels Hvælv —
var den hvileløse Skygge kun et Genfærd af mig selv?
Jeg, hvis Sjæl som hans maa flakke husvild om med rastløst Fjed,
skønt den gerne vilde hvile i sin Barndoms Julefred. —

Denne trygge glade Hvile — kendt og ejet jeg den har,
og med Vemod kan jeg mindes, hvor den fyldte, hvor den bar.

Daarligt har jeg værnet om den, sat den til, som Folk gør
flest,
ofte bittert mærket Savnet, — men i Aften aller mest.

Derfor mine Hænder samler sig i denne Midnatsstund,
og en ordløs Bøn sig famler blindfødt op fra Sjælens Bund.
Lig et Genfærd den sig slæber, syg og lam, i Mulmet frem,
— men som Dugg til tørre Læber bær tilsidst den Freden
hjem.

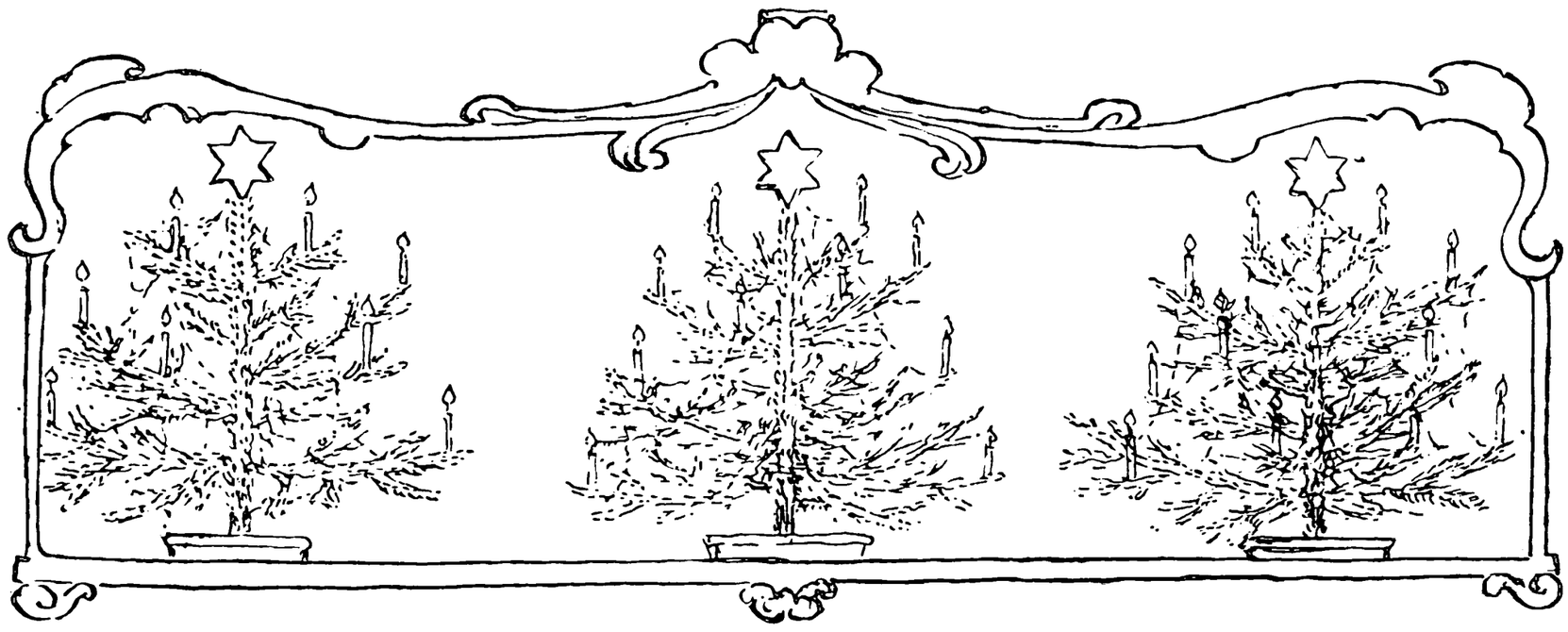

STJERNE OVER BETHLEHEM —

Stjerne over Bethlehem, hvis Glans,
som et Sølvmor spredt om Barnets Leje,
drog det fjerne fjældblaa Morgenlands
Konger hid ad gule Ørkenveje —

Sig, hvorhen du gik, da du som han,
hvis Herold du blev for Jordens Slægter,
drog dig bort hinsides Synets Rand
did, hvor intet Blik dig følge mægter.

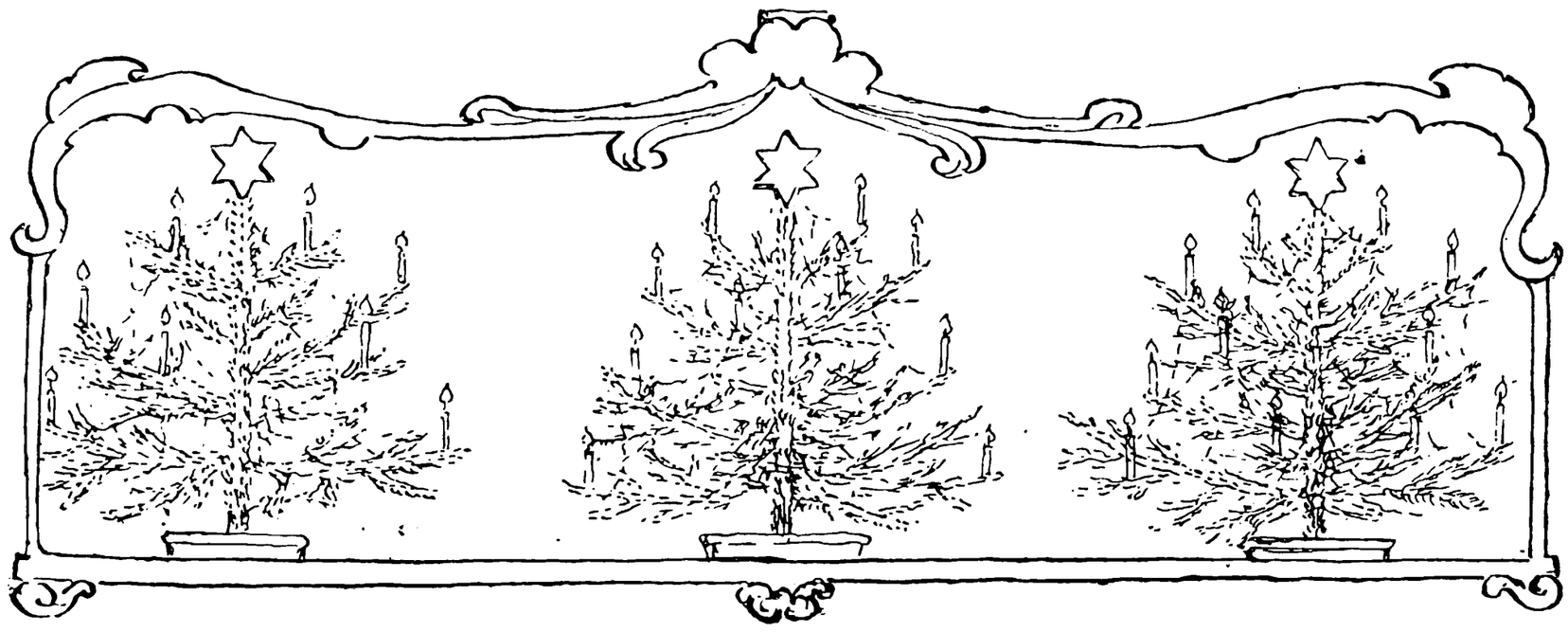

Styredes din Vej i Rummet ud
efter Raad, vi dunkelt kun kan ane —
gaar du endnu dér som Sendebud
foran paa hans Verdensfrelserbane?

Lyser du som Blus i Snekkens Stavn,
hvor han glider frem paa Nattens Floder —
Tegner du med Flammeskrift hans Navn,
mellem Himmeloceanets Kloder?

Skal engang du atter for os gry,
naar hint Kredsløbs lange Frist er omme,
— tændes for vor Jord du da paany
for at varsle os hans sidste Komme?

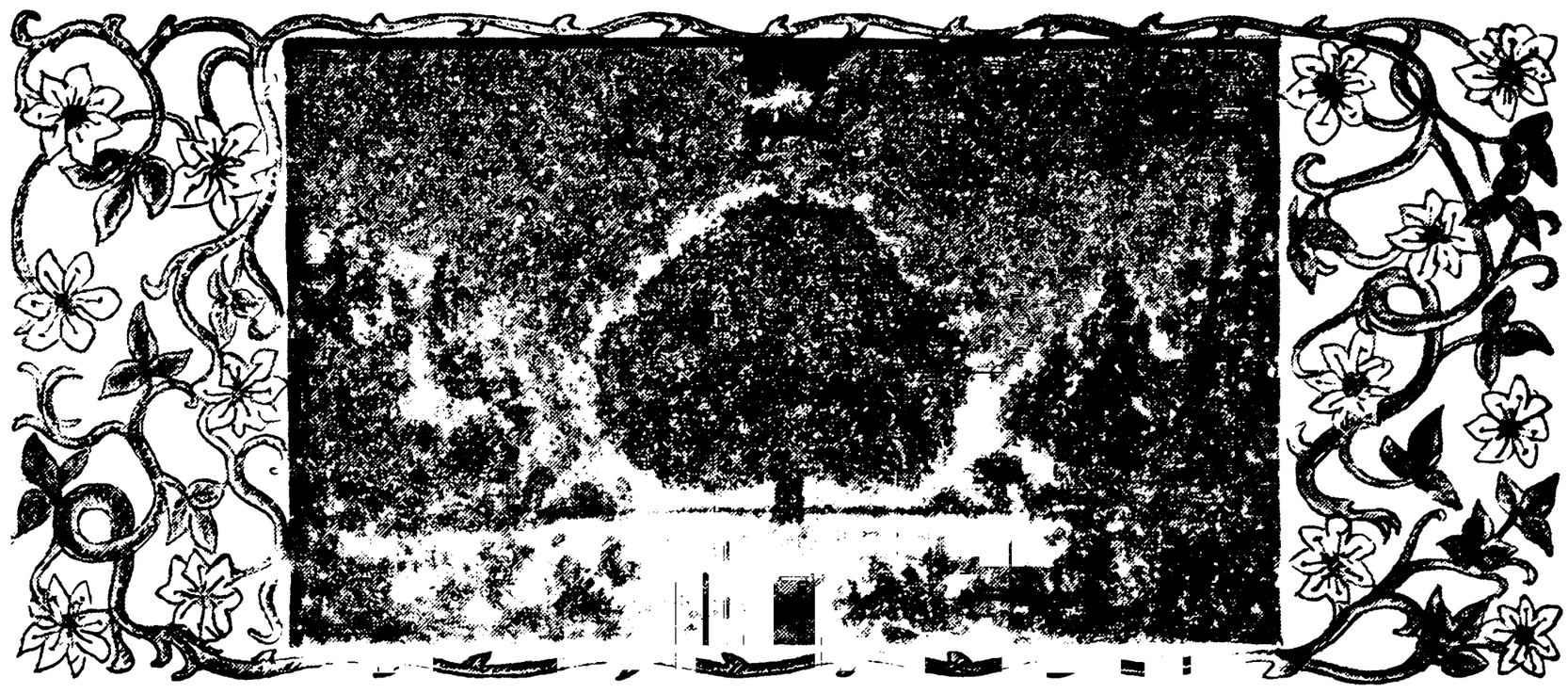

UNDER LIVETS TRÆ.

— — „hvilke Ting Engle
begære at skue ind i“
1 Pet. 1,12.

Spredt forlængst udover Kloden, var nu
Mennesket, Gud i sit Billed skabte,
blevet Jordens Barn, der sjælden drømte
om det Paradis, han fordum tabte.

Thi som Gud blev fjærnere for Tanken,
og de bløde Hjerter haarde, kloge,
svandt og Slægtens skønne Barndoms-Eden
mer og mer i Fantasiens Taage.

Hvor det havde ligget, vidste Ingen;
lærde Aander kaldte det en Mythe,
og at høre gamle Frasagn om det
var som til et Eventyr at lytte. — —

Men den fandtes, Paradisets Have!
I det fjerne Østen, dybt forborgen,
svulmende i yppig Plantefylde
laa den endnu som i Tidens Morgen.

Skjult for Mennesker, for Vinterkulden
gemt bag utilgængelige Bjærge,
og i deres Sted, som svigted Prøven,
givet Engle nu i Røgt og Værge.

Endnu var dens Skønhed uden Mage;
— ak! men der var trist og tyst derinde.
I dens Rosen- og Orangelunde
ruged Skyggen af et sorgfuldt Minde — —

— Dagen lider. Solen gaar i Bjærge.
Men endnu, som Lysets sidste Gave,
skyller der en blodrød Flammebølge
over Løvet i den skønne Have.

Slanke Palmer gløde, Piniekroner
gyldnes. Indtil Dagen langsomt slukner,
Purpuret som Indigo fortoner,
og den hele Pragt i Mørket drukner. —

Tavshed. Nat. Da rasler sagte Løvet.
Hvidt det lyser bag Lianers Ranker.
Gennem Havens Gange gaar en Engel,
roligt, dvælende, i dybe Tanker.

Fra det Baand, der slutter om hans Lokker,
som en Ædelsten en Stjerne skinner.
Hvor han træder, dukker Løv og Blomster
flygtigt frem i Lyset og forsvinder.

Men han ser dem ej. Med bøjet Hoved,
Blikket sænket som hos En, der grubler,
styrer han sit Fjed mod Havens Midte,
hvor i Natten Livets Træ sig kupler — —

Livets Træ, hvis Urtidsvælde fylder
Engle selv med Undren og Forfærden,
— Livets Træ, hvis Krone stormer Himlen,
men hvis Rod omspænder Dybets Verden. —

Sæde tager han, hvor Jættestammens
Muskelpragt i Drageslyng sig vrider.
Her, mod Midnatstimen, sig forsamler
Havens Englevagt fra alle Sider.

Nær er Stunden. Gennem dunkle Gange
stryger Glimt som lysende Insekter.
Tyst ind under Kronens brede Løvtag
svæver stjernesmykt hver himmelsk Vægter.

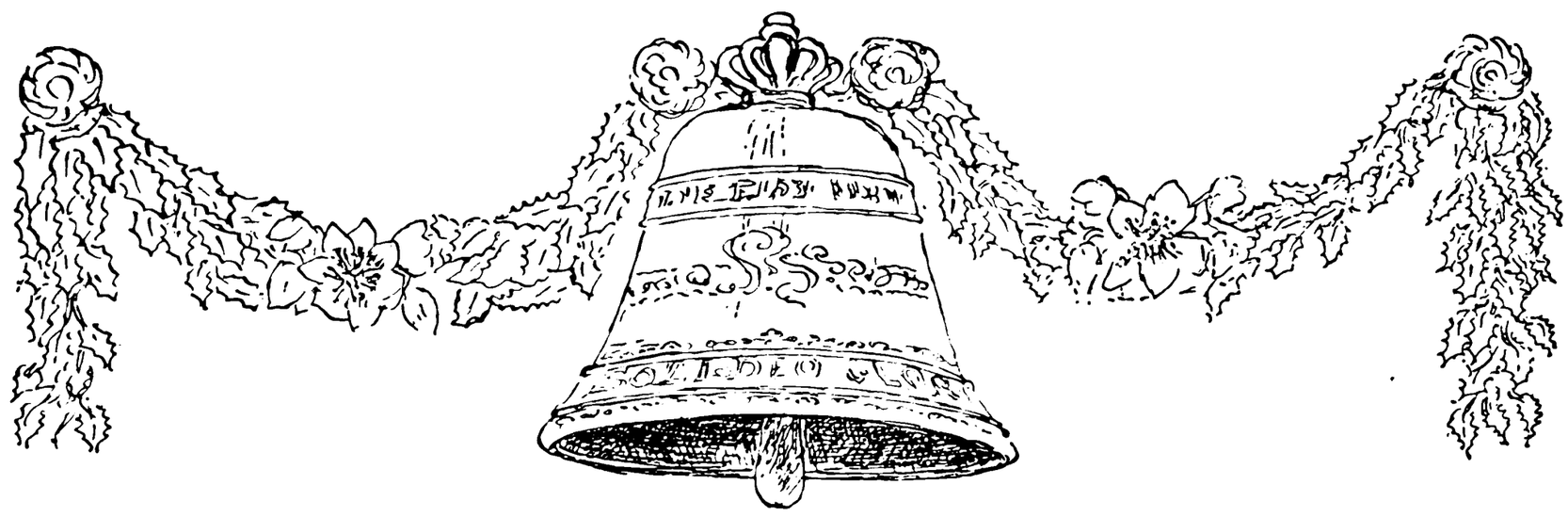

Og mens Glansen fra de hvide Pander
spreder blidt sit Sølvlys ud i Rummet,
spørger dem den førstankomne Engel:
„Har paa Vagten noget I fornummet?“

„Om vi har!“ Og glødende af Iver
Alle sig mod Overenglen vende.
„Kan du spørge! Har du selv oplevet
nogen Nat saa sælsom vel som denne?

— denne høje Ro i Verdensrummet,
denne dybe, andagtsfulde Stilhed,
som om alting lyttende sig bøjed
for et uudtalt: Fald ned og tilbed!

Ja, selv Træet her, hvis Alder tælles
ej i Sekler, men i Seklers Tusind — —
hvor det skælver! Og i Nattens Tavshed
lyder varselssvangert Kronens Susen!“

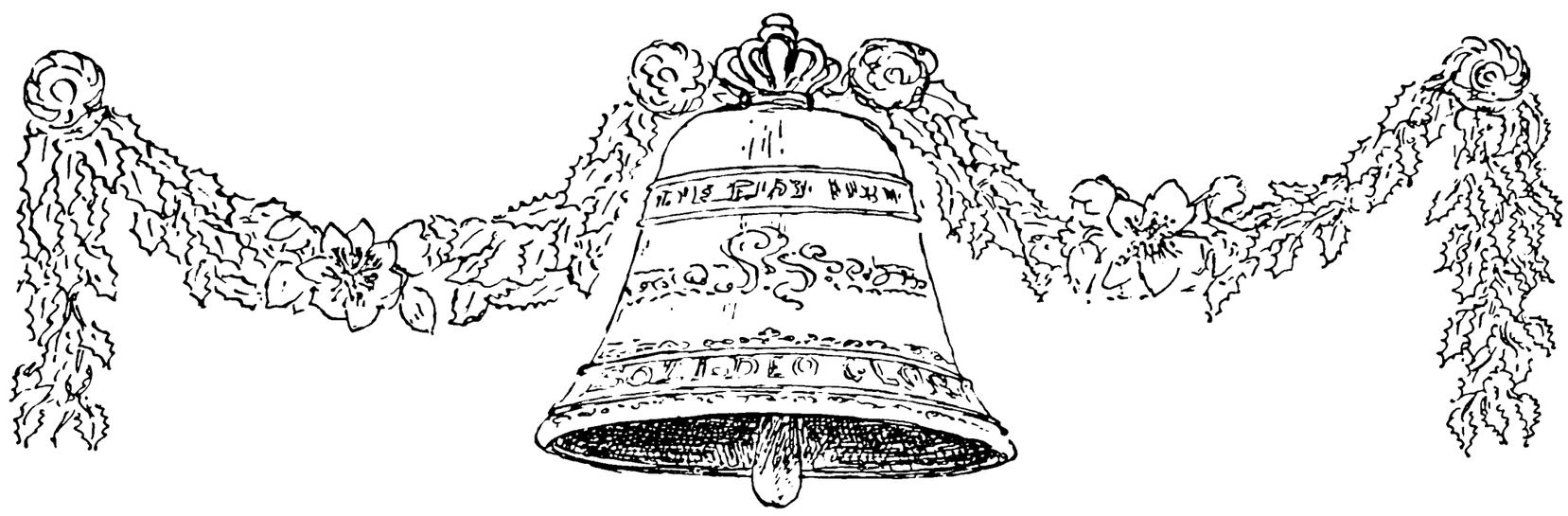

„— Jeg, som I, paa disse Tegn har agtet,
tvivl ej derom“, svarer Englen stille.
„Og mit vaagne Øre har fornummet
sære Klange dybt fra Livets Kilde.

Stærke Kræfter sig i Grunden rører,
selve Kronens Brusen det forraader.
Anspændt lytter jeg. Men Løvets Tunger
taler, mer end ellers — kun i Gaader.

Dog en stille Anelse mig hvisker,
— om den skuffer kun, skal snart erfares —
at Mysteriet, det store Under,
snart, maaske i Nat vil aabenbares — —

Underet, mod hvilket Forsynstanken
alt fra Tidens Morgengry har stundet,
— denne dybe Løndom, hvorpaa Jordens
største Aander Slægt for Slægt har grundet —

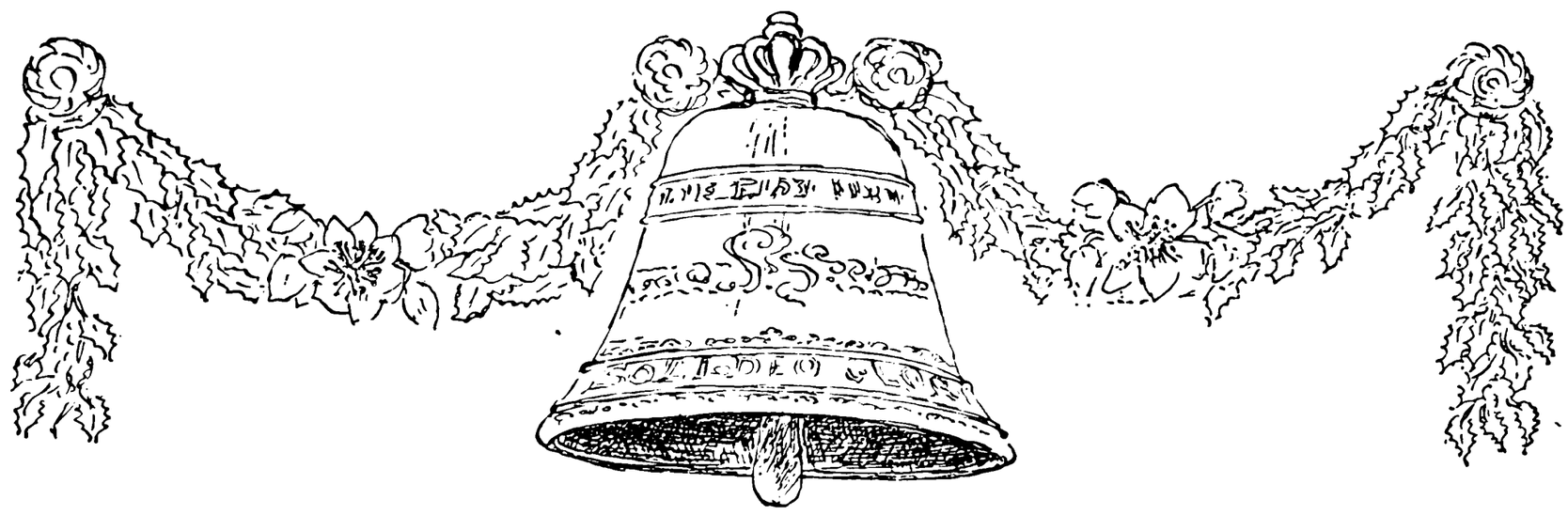

— alle de, som følte Uskyldskravet
som en Hjemve dybt i Sjælen nage,
og som famled sig ad dunkle Stier
mod det tabte Barndomsland tilbage.

Ogsaa jeg har grublet. Her ved Træet
sad jeg Nætter, stjernelyse, svale.
Fortid, Fremtid for mit Blik sig blanded,
mens jeg lytted til dets Gaadetale.

Dunkelt ser jeg som i Urtidstaager,
men med stærke Tankelyn det glimter;
noget Mægtigt tager Form. Bag Sløret
Skyggen af en Skikkelse jeg skimter.

Over jordisk Maal, skønt kvindebaaren,
tør med Dødelige ej han lignes.
Knuse vil han, hed det, Slangens Hoved,
og i ham skal alle Folk velsignes.

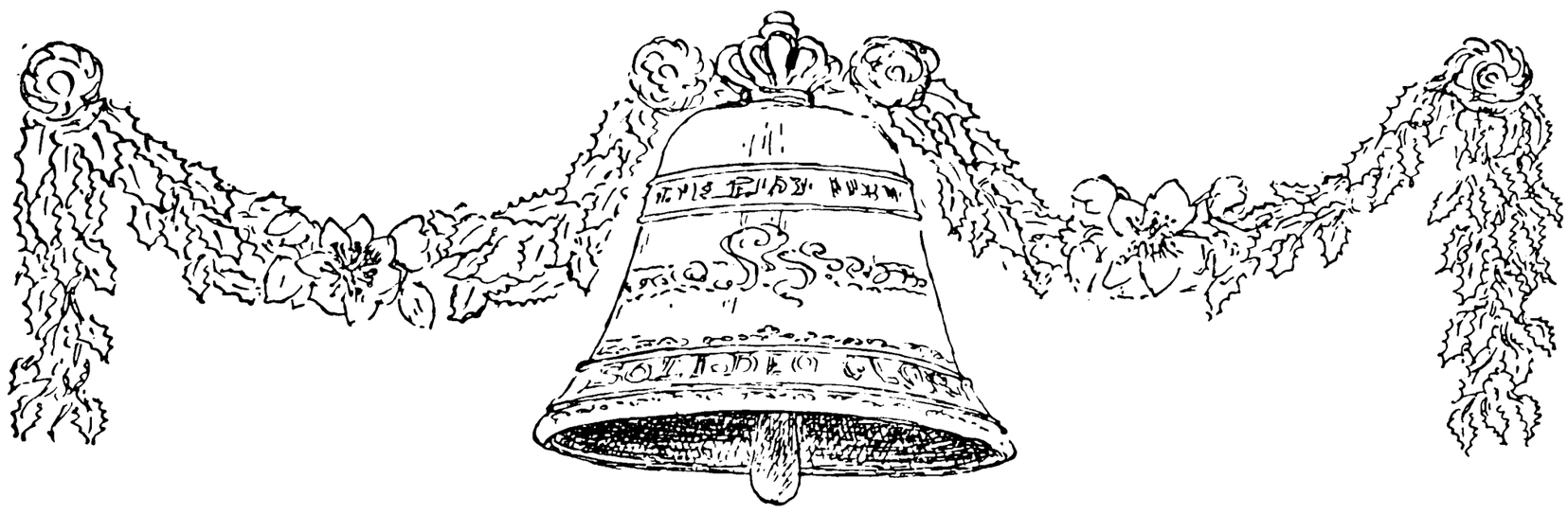

„Se, et Barn er født, en Søn os givet.
Herskertegnet skal hans Skulder bære.
Evig, vældig Gud og Fredens Fyrste,
underlig af Raad — hans Navn skal være!“

Dybt mit Hjerte i Forventning skælver,
skønt kun halvt jeg Spaadomsordet fatter:
Er han nær, den store Gaadefulde,
som vil aabne Paradiset atter?“

Englen tier, Midnatsluren toner.
Hele Skaren lytter, sært betagen — —
Tys! — Da gaar en Svulmen gennem Træet,
og den dunkle Nat bli'er klar som Dagen.

De forfærdes. „Herre! er det Dommen?
Ud fra Mørket mod det Fri de styrter — —
Se! i stille Sølvlys Haven hviler
med dens Palmer, Aloer og Myrther — —

og — o Under! — højt paa Himmelbuen
staar der tændt en ny, en herlig Stjerne,
og et mægtigt Bundt af Straaler strømmer
fra dens Indres hvide Flammekærne

over Livets Træ, hvis Løvværks Brusen
svulmer til en Hymne, tusindtunget,
medens Kronen — som i Tidens Morgen —
staar i yppig Blomsterpragt udsprunget.

Englen taler: „Brødre! Lover Herren!
Se! hans Skabervilje har fornyet
Livets første, friske Urkraftsvælde,
og hans Stjerne varsler Nytaarsgryet!“

„Lover Ham, vor Gud!“ — Og Natten fyldes
med et Brus af hvide Svanevinger.
Luften toner. Og i himmelsk Renhed
Englesangen gennem Rummet klinger:

„Frygter ikke! Glæde vi forkynder:
Eder er en Frelser født i Dag.
Ære være Gud! Og Fred paa Jorden!
Over Mennesker Guds Velbehag!“

Gennem Koret af de lyse Stemmer
toner Giger, Fløjter, Harpelyd.
Og i stedse større Kredse strømmer
Sangen ud i Vest og Øst og Syd.

Men i Haven dvæler Erkeenglen.
Ene vandrer han ad stille Stier,
standser, løfter Hovedet og lytter
til de fjerne, klare Harmonier.

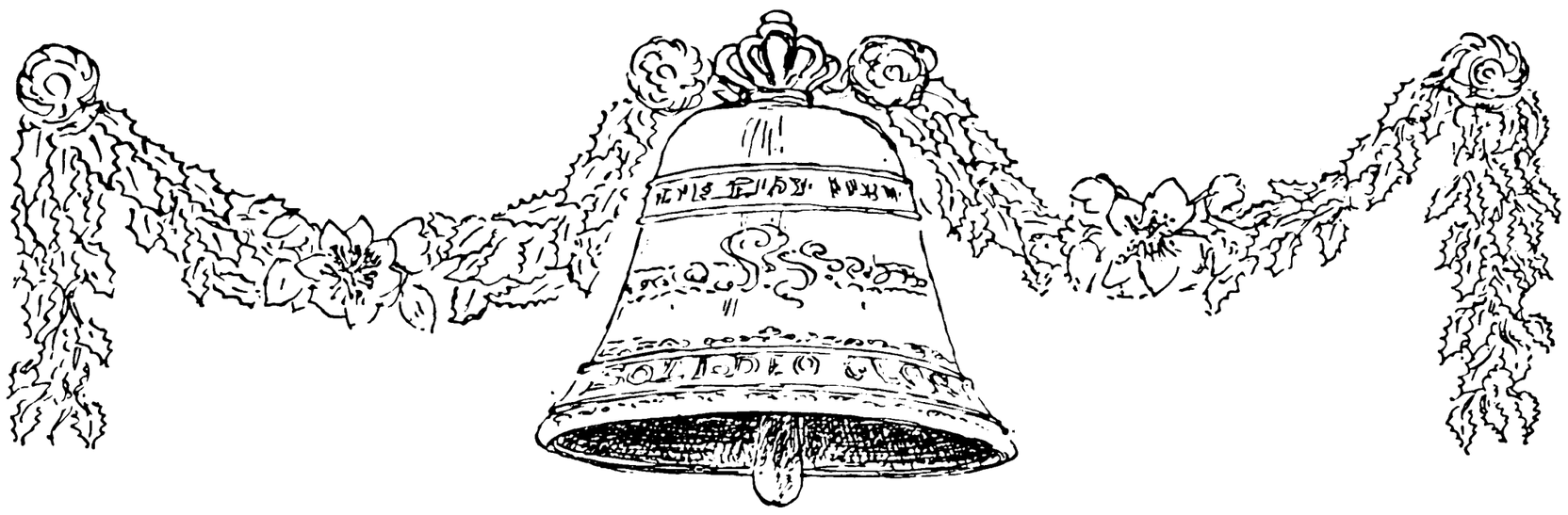

Opad skuer han. Hans Tanke svimler,
Kærlighedens, Naadens Dyb den maaler.
Stumt tilbedende i Knæ han synker
foran Livets Træ, hvor Stjernen straaler.

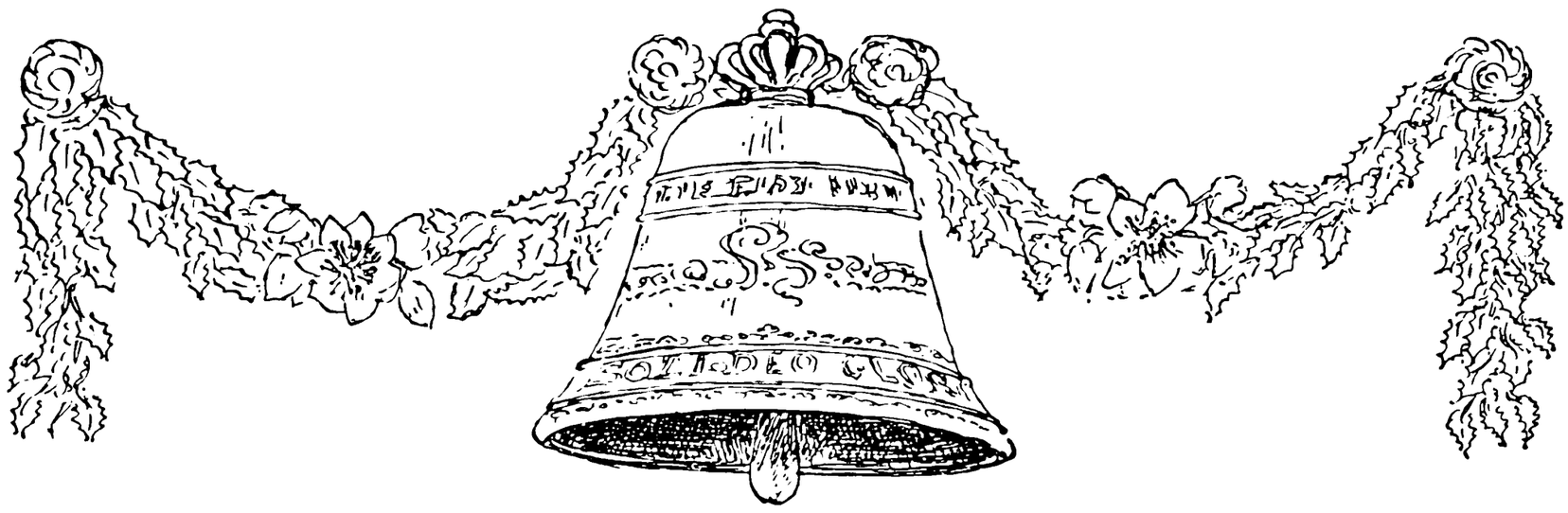

GAADE.

Der lagdes af Sennepsplantens Frø
et enligt Korn udi Mulde.
— Det fejreste Træ paa Jorderigs Ø
af Frøet opvokse skulde.

En liden Surdejg en Kvinde tog,
lagde den i tre Maader Mel.
Dog al den Dejg, hun til Brød opslog,
blev syret holden og hel.

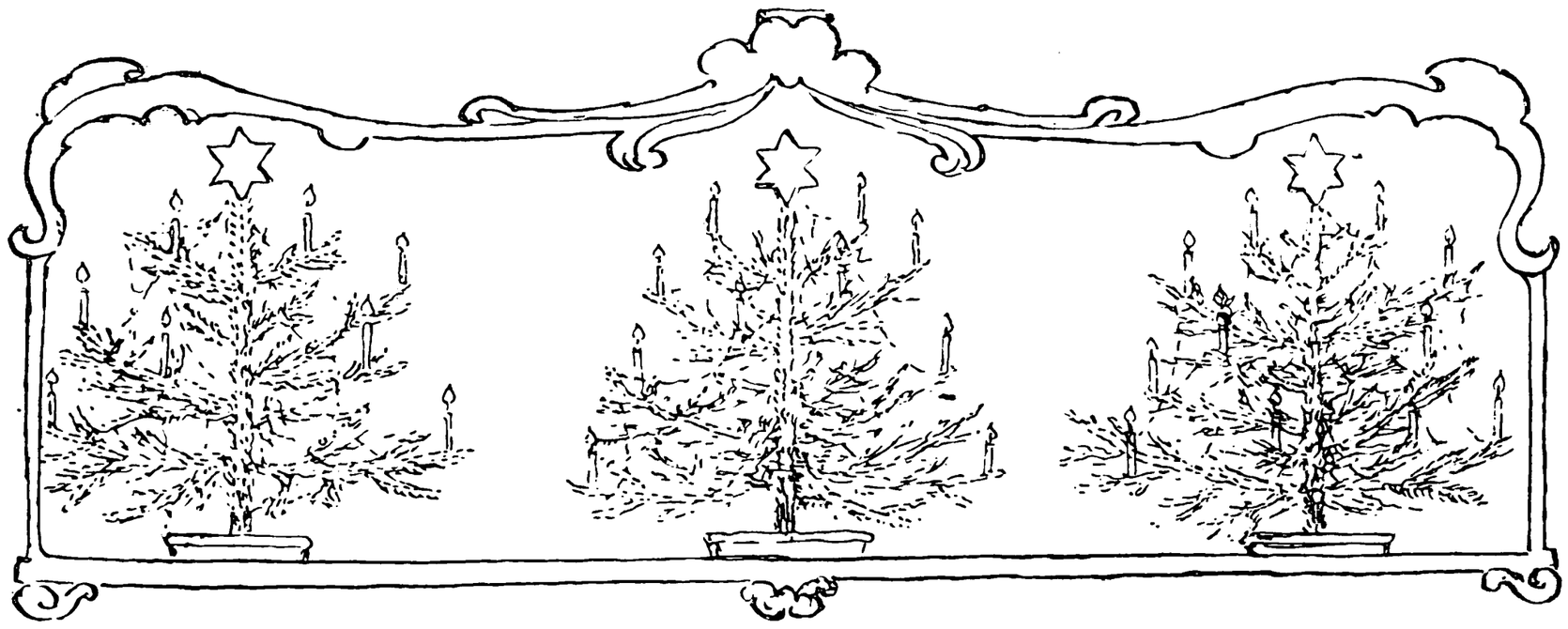

En Skat blev gemt i en Ager hen,
en Perle blandt Glimmer og Tant.
— Arm tyktes al Verdens Herlighed den,
som Skatten og Perlen fandt.

En Kongesøn fødtes blandt Armods Børn,
opvoksed som en deres Lige.
Et Rør blev hans Scepter, hans Krone af Tjørn,
— men evigt saa grønnes hans Rige.

Den liden Surdejg, det Sennepskorn,
den Skat og den Perle baade,
den fattige Dreng, og dog kongebaar'n,
— er Julens hellige Gaade.

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

NORDISK·FORLAG

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
KØBENHAVN

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

NORDISK·FORLAG
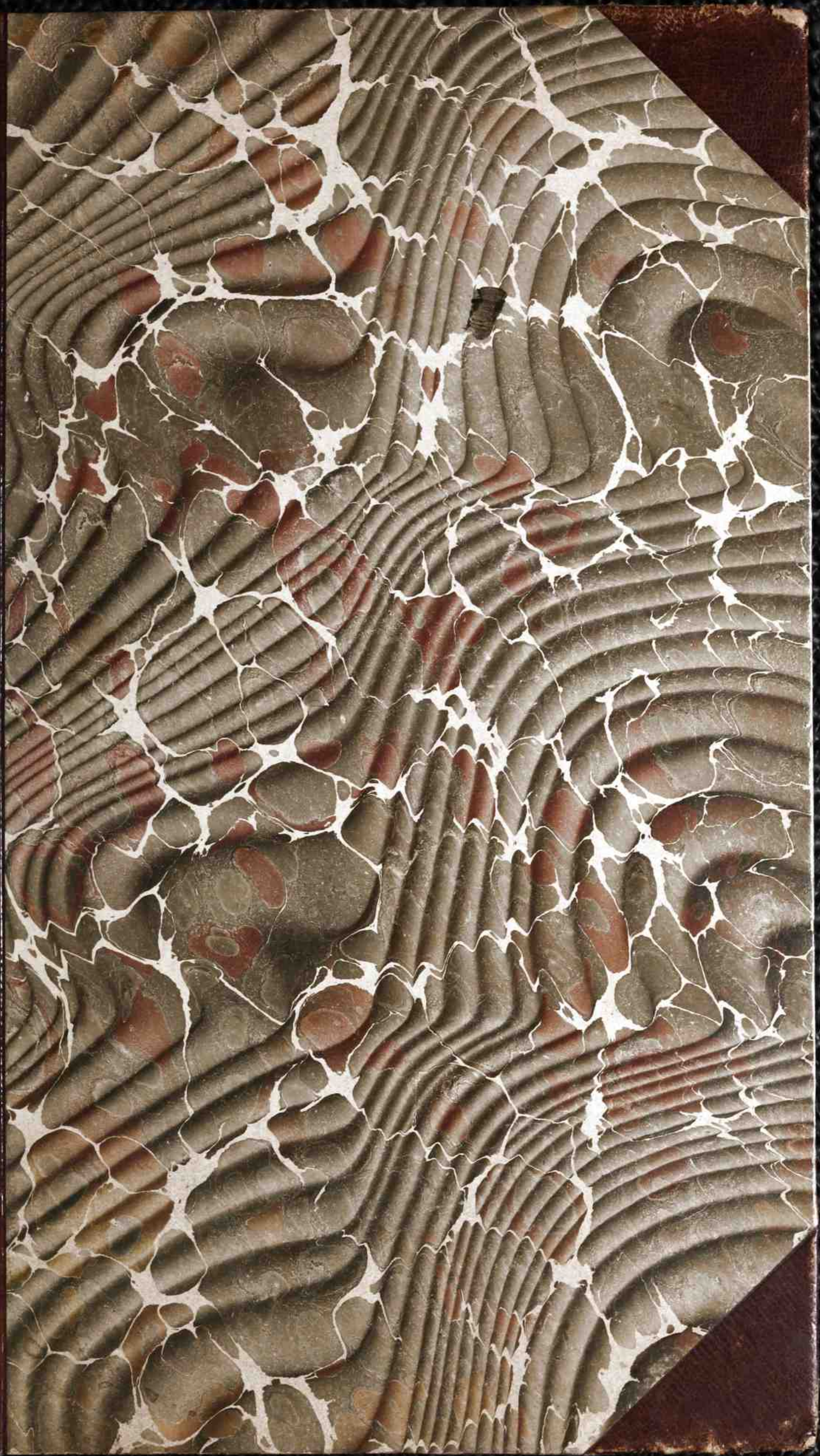
FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
KØBENHAVN